

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 5. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * 2001. május

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

EURÓPAI ÉS KERESZTÉNY NEMZETRŐL ÁLMODOTT

A május hónap bővelkedik ünnepi megemlékezésekben. A hó első napja a Munka Ünnepe, a hó első vasárnapja: Anyák Napja, 9-én a II. Világháború végét, a Béke Napját ünnepeljük, s egyben a Hadifoglyok Napját, a hó utolsó vasárnapja a Hősök Napja.

Amiről szólni akarok, nem tartozik a hivatalos ünnepnapok sorába, mégis sokunknak ünnepi megemlékezésre ad okot 1990 óta, május 23-a, amikor a Magyar Országgyűlés 218 igen, 126 nem és 8 tartózkodással Antall Józsefet választotta meg a Magyar Köztársaság miniszterelnökévé. Tudom, nem mindenki számára ünnep ez a nap. Azonban vitathatja-e bárki jelentőségét ennek a napnak? Vitathatja-e bárki, hogy ezen a napon indult el a demokratikus kibontakozás a szabad magyar állam a parlamentáris demokrácia útján? Vitathatja-e bárki, hogy Antall Józsefnek múlthatlan érdemei vannak abban, hogy országunk a Varsói Szerződés, és a KGST akkor még kényszerű kötelekeitől megszabadulhatott. Emlékezzünk arra a napra, amikor elhagyta országunkat az utolsó orosz katona, hogy ezzel helyre álljon 40 éves idegen megszállásunk után a szuverén magyar állam. Vitathatja-e bárki, hogy Antall Józsefnek oroszlán-része volt abban, hogy a Magyar Országgyűlés az általa megalkotott sok száz törvényével létrehozta új és alkotmányos rendünket. S mindezt tette keresztényi meggyőződéssel, népe iránti mélyszéles szeretettel. Európai és keresztény nemzetről álmódott s azt akarta megvalósí-

tani, ahogy többször is mondta: „Egyedül a keresztény Magyarországnak van jövője.” Lélekben 15 millió magyarnak kívánt miniszterelnöke lenni, s mindent megtett elszakított területeinken élő honfitársaink életének jobbá formálásában.

Egy kormány és annak miniszterelnöke munkáját, érdemeit nehéz külön választani. Szabad György, az Országgyűlés akkori elnöke, Antall József temetésén, gyászbeszédében erről a következőket mondotta:

„Oroszán része volt Antall Józsefnek abban, hogy a kormányzat működése során nehéz örökséggel, óriási hiányokkal birkózva, a kor megpróbáltatásaival szembezegezve a megújulás programját, a három és fél esztendő alatt többet teremtett, mint a hajdani évtizedek során. Soha még három és fél év alatt annyi falut vízhálózatba, a gázszolgáltatásba, az elektromosságba, a telefonhálózatba be nem kapcsoltak, mint ebben az időszakban. Soha még Magyarországon három és fél év alatt annyi iskola, annyi tornaterem nem épült, és nem ismerünk olyan időszakot, amelyben arányosan annyi út építését megkezdték és

folytatták volna. És ritka az az időszak Magyarországon történelmében, amikor egyszerre épül két Duna-híd, és egy Tisza-híd...”

Végezetül Seregély Istvánnak, egri érsekünknek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökének szavait idézve zárom megemlékezésemet:

„Lehet, hogy vetés lesz, mely már nem nekünk terem, de az új magyar nemzedéknek, hogy ezután is Magyarországnak hívassák ezt az országot.” S hogy ez így lehessen; Antall Józsefnek s a vele együtt működő szabad magyar kormányának elévülhetetlen érdemei vannak.

Kedves Olvasóink!

Ki-ki döntse el magában, szíve szerint, hogy ünnep-e számára ez a nap! Szándékom csupán annyi volt, hogy emlékeztessenek! 11 év, a történelem viharaiban nem nagy idő, csupán múló pillanat. Vannak azonban történelmi pillanatok, amikor felmagasodik a perc s hirtelen előre, évszázadokra tekint. Talán ilyen volt 1990. május 23-a.

Császár Ferenc

Önnnek joga van tudni...

miről hozott határozatot és miről tárgyalta a képviselő testület április 26-i ülésén

Zárt ülés előtt 18 napirend és a polgármesteri beszámoló került elfogadásra. A polgármesteri beszámolóban egyetemesen negatív bejelentése volt, amely szerint az április 23.-án megtartott bírósági per a vitatott föld ügyben ismét eredménytelennek bizonyult, a következő tárgyalási időpont: szeptember 26. **Megyei Ifjúsági Nap színhelye lesz városunk, június 2-án és 3-án, akár 2-3000 fő részvételre is lehet számítani.** A városra várnak a szervezési feladatok.

Ligeteink fái sajnos nagyon rossz állapotban vannak. Szakembernek kell az okokat feltárni, és a szükséges intézkedésre fel kell készülni. A TITÁSZ központja Karcagra költözött. Elkezdődtek a tárgyalások a templomok esti külső megvilágítására. Május utolsó napjaiban a polgármester és a testület hölgy tagjai Nagyenyedre látogatnak.

Elfogadásra került az a pályázat, amely **öregszülői vizellátás bővítésének I. ütemét** biztosíthatja. Megvalósulása esetén közel 2,5 km hosszban épülhetne a vízhálózat. A pályázat 19,5 millió forint, amelyhez a saját erő szükséglet 3,9 millió forint.

Elfogadásra került a város 2000. évi **zárszámadása**, amelyről elmondható, hogy nagyon eredményes gazdálkodásról, pénzügyi stabilitásról tanúskodik. Igen. A költségvetési pénzekkel is nagyon hatékonyan kell gazdálkodni, mert nem elég a pénzt megkapni, azzal jól kell sáfárkodni. Évről évre nő az az összeg, amit az állami költségvetés a településeknek biztosít, természetesen elsősorban a közigazgatási feladatokra, az intézmények és a város infrastruktúrájának fejlesztésére, és a szociális gondok kezelésére. A településnek nemcsak közigazgatási feladatai vannak, nagyon sok helyi sajátosságú feladatok is megoldásra várnak, amihez a forrást nagyrészt a saját bevételekből kell megteremteni. Jól alakultak a saját bevétel forrásai az elmúlt évben. Feltétlen említést érdemel, hogy nem kis erőfeszítést tettek a hivatal illetékesei az elmaradt helyi adók és más tartozások behajtására. **A város vagyona szépen gyarapszik, hogy csak egy szám-**

mal érzékeltessem, az 1990-es adat szerint a város összes vagyona 169 millió forint volt, a 2000 évi mérleg szerint 2,1 milliárd, tehát több mint 12-szeresére nőtt 10 év alatt. Egész évben megőrizte a város a likviditását, azaz nem voltak pénzügyi gondjai, még átmeneti hitelre sem szorult. A zárszámadás végszám: 2 milliárd kilencvenegymillió forint bevétel, 1,9 milliárd kiadás és 113 millió forint pénzmaradvány. A mérleg főösszege: 2,5 milliárd forint.

Az önkormányzati lakások bére emelésre került, amelynek hatályba lépése 2001. aug. 1. A lakások bére négyzetméterenként 10 forinttal nőtt, és a felújított lakások komfort fokozata is módosításra került.

A Fő út 5. sz. alatti épület (volt kisegítő iskola) hasznosítására új pályázat kerül kiírásra, tekintve, hogy egy eredménytelen pályázat érkezett.

Az Erzsébet-ligeti teniszpálya bérbevételere sikeresen pályázott a Gyomaendrődi Tenisz Klub.

Ismertette a Humánpolitikai Bizottság határozatát a bizottság elnöke.

Az Ifjúsági alapra 20 pályázat érkezett, amelyből 17 pályázatra kiosztották a 600 ezer forintot.

A Sport alapra 12 pályázatból 11 pályázatot ítélt a bizottság érdemesnek a pályadíjra. Egyedül a Barátság Sportegyesület Alapítvány kérelme került elutasításra. Kiosztásra került 9,85 millió forint.

A civil szervezetek gombamód szaporodnak, és 54-en kértek támogatást. **Az 54 kérelemből 46 pozitív elbírálás alá esett, és összességében 5,5 millió forint került kiosztásra.** Nagy igazság, hogy a pénz lehet sok, de soha sem elég. Így volt ez most is, és nagyon nehéz a Humánpolitikai Bizottság ez irányú feladata. Az elutasítottak igazságtalannak érzik a döntést, és néha talán van is igazságuk. Előre bocsátom, hogy nem tudok objektív lenni a Barátság Sportegyesület Alapítvány elutasítási ügyében, (több okból sem,) de azt azért leírom, hogy az a véleményem, hogy úgy került ez a pályázat elutasításra, hogy talán el sem olvasták a kérelemnek azt a részét, amelyből megismerhették volna a pályázat célját.

Legalábbis az elutasítás írásbani indoklása erre enged következtetni.

A futball klubok támogatása során is akadt egy tisztázandó kérdés, amit a jegyző úr fog a következő ülésig tisztázni, és akkor kerül majd a nyilvánosság elé.

Nyert az önkormányzatunk a Széchenyi terv Bérlet Programjára benyújtott pályázaton. **Épülhet a 16 + 8 lakásos költségvetésű bérlakás. Nagy öröm ez fiatalnak, öregnek, mert a 16 bérlakás az idősok elhelyezési gondjain, a 8 bérlakás pedig a fiatalok lakás gondjain fog enyhíteni.**

Az önkormányzat **ügyirat forgalma 2000 évben 55.417 darab** volt. Óriási ez a szám. Naponta 270 ügyirat, vagy ügy is mondhatjuk, hogy 2 percenként egy ügyiratot kell intézni a hivatalban.

Lemondott a Város Közgyűjtemény Alapítvány Kuratóriumának elnöke, Dr. Kovács Béla. Egy hónapra átmenetileg Kóris Györgyné látja el a feladatot. Májusban tisztújításra kerül sor.

Békés Megye 33 településének belterületi belvízrendezésére Címzett pályázat I. üteméhez csatlakozik, és eredményes pályázat esetén a sajtóterőt biztosítja. Továbbá a holtágakat érintő vízjogi engedélyes tervek elkészítésével egyetért.

Görbékút-Vidolaposi csatorna torkolati átberendezésének átépítéséhez pályázat benyújtását hagyta jóvá a testület. 3, 9 millió forint sajtóterő biztosításával.

Kner Izidor szülőháza lebontásra kerül, javíthatatlan állapota miatt. A tulajdonos a Kner emléktáblát az új lakóépületre visszafogja helyezni.

Timár Andrásné kérelme, mely szerint a fürdő területén vendéglátó-ipari tevékenységet folytathasson, feltételekkel (5 évre. ideiglenes jelleggel) elfogadásra került.

Az új beruházásban megvalósuló szennyvízhálózatot bérbeadás útján kívánja üzemeltetni az önkormányzat. A szerződő fél a Békés Megyei Vízművek Vállalat.

Fűnyírás, parkápolás, tereprendezési munkákat vállal a „Művelt Cigányifjúságért” Alapítvány. További részletes információt a Fő út 80 sz. alatti Roma Közösségi Házban, vagy telefonon: 581-020 számon lehet szerezni. Sok ember panaszkodott, hogy nem tud embert szerezni, a fűnyírásra, ezen a gondon így szeretnénk segíteni.

Császárné Gyuricza Éva

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614. 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☑ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☑ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☑ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☑ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☑ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, utpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Kongresszust tartott a KÉSZ

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége ötödik kongresszusát **Orbán Viktor miniszterelnök** úr nyitotta meg, aki a rendezvény fővédnöke volt. A kormányfő beszédében elmondta: "Magyarországra szép és lelkiükben gazdag jövő vár, s ez nagymértékben köszönhető a keresztény embereknek. - Mint mondta:- ehhez a folyamathoz nem kell új erkölcsi elveket fabrikálni, hanem vissza kell nyúlni a személyes felelősségre építő kétezres éves hagyományokkal rendelkező keresztény erkölcsiséghez, amely elegendő a jó erőinek mozgósításához" A továbbiakban pedig így szólt: „Az előttünk álló munkához Magyarországnak keresztény értelmiségiekre van szüksége” Felszólalt **Glatz Ferenc az MTA elnöke**, aki kijelentette: „a vallások és a hit tanulmányozása nélkül nem lehet a korunkat feszítő társadalmi és politikai konfliktusokat feloldani.” **Osztie Zoltán a KÉSZ elnöke** az általa vezetett szövetség legfontosabb feladatának az evangelizációt akadályozó falak lebontását jelölte meg.

Népegészségügyi program 2010-ig

Olyan népegészségügyi programot dolgozott ki a magyar kormány, amelynek megvalósítása esetén a magyar népegészségügyi mutatók, 2010-re az európai szintet megközelítik. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) támogatja a programot. A program a jelenlegi egészségügyi állapotból indul ki, és egyértelműen rangsorolja a tennivalókat.

Kerekasztal-beszélgetés a Roma Közösségi Házban

A Művelt Cigányifjúságért Alapítvány április 17-én kerekasztal-beszélgetésre hívta az érdekelteket és vitafórumot rendezett a Roma Közösségi házban, Gyomaendrődön. A fórumra eljöttek Békés megye Cigány Kisebbségi Önkormányzatának képviselői. Előadást tartottak az Ombudsmani Hivatal részéről Némedi Erika, Mediátor Alapítvány részéről Orsós Éva, Friedriht Ebert Alapítvány részéről Furmanna Imre, Hevesi József a Békés megyei Kisebbségi Önkormányzat részéről, ifj. Dógi János a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat részéről, és Dr. Dávid Imre Gyomaendrőd város polgármestere.

Dávid Imre polgármester hangsúlyozta, hogy a város vezetése, a város lakói és az itt élő cigány lakosság között alapvető probléma nincs. A statisztika szerint cca. 800 cigány él a városban, ami az összlakosságnak 5%-a. A város évente 4-4500 főt részesít valamilyen segélyben. (gyermekvédelmi, lakás fenntartási, fűtési, jövedelempótló stb.) ebből a létszámból a segélyezett cigány lakosság 6-700 fő, 15%. A segélyek és segélyezett száma 2 év alatt 10%-kal csökkent, ami kedvező tendenciát mutat.

Furmanna Imre úr elmondta, hogy több éves programja van a Friedriht E. Alapítványnak, amely a romák ált. és konkrét kérdéseinek megoldását szolgálja. Hangsúlyozta, hogy a probléma társadalmi, a megoldásnak is társadalmi kell lenni!

Minden felszólaló egyet értett abban, hogy hatósági jogkört a kisebbségi önkormányzat nem gyakorolhat, így segélyt sem oszthat. Cél szerű, hogy a települések önkormányzati bizottságaiban a kisebbségek képviseltessek magukat. A jövőbeni főcél az kell, hogy legyen, hogy a cigányok ne segélyt, hanem munkalehetőséget kapjanak, és a település és az ország ügyeinek intézésébe beleszólhassanak.

Az egyház-alapítási törvény módosítási javaslata meghiúsult

A szocialista képviselők nem támogatták a tervezetet. A Fidesz parlamenti frakciója már dolgozik egy újabb törvényjavaslaton, amely más európai országokhoz hasonló módon lehetővé teszi a szekták elleni határozott fellépést. A társadalomellenes szekták működésének kérdését mielőbb meg kell oldani. Az MKDSZ 165 ezer aláírást adott át a parlament elnökének, amelyben azt kérték, hogy törvény szabályozza az egyházalapítást, és a társadalomellenes szekták működését szüntessék meg. Az MSZP parlamenti képviselői (1 fő kivételével) politikai kérdésként kezelték a javaslatot, tehát nemmel szavaztak a koalíció törvényjavaslatára.

Útszéli fészület a kondorosi úton

Harnos Vince és családja – követve régi elődeink példáját- Isten dicsőségére útszéli fészületet állítottat. A kondorosi úton, az útszélén, a 2-es km kőnél van az új kereszt, amelyet megszentelt Iványi László plébános úr, április 29-én. A fészületet Szonda István szobrász faragta. Ugyanezen a napon délután a Tájházban Dr. Dénes Zoltán plébános előadást tartott az útszéli kereszt történetéről.

Közösségi Ház május havi programja

- 2-án 17órától: Férfiak Napja a Magányosok Klubjában
4-én 8 órától **VÉRADÁS**
5-én 17 órától: A Rózsasági Iskola gálaműsora
9-én 9-12 óráig Ruha és cipővásár
9-én 17 órától Cukorbeteg Klubja
14-én 18 órától Az MKDSZ gyűlése.
15-én 17 órától Autóvezető tanfolyam indul. (Gózan Autósiskola)
17-én 9-12 óráig Ruha és cipővásár
18-án 17 órakor Kiállítás megnyitó: az endrédi művészek alkotásai.
24-én 9-13 óráig Használt ruha vásár

A pápai nuncius virtuális látogatása

A nuncius úr meglátogatta az Interneten a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola honlapját (www.szentgellert.hu), és megtisztelt bennünket azzal is, hogy írt a Vendéglátókönyvbé. Íme az eredeti bejegyzés:

Karl-Josef Rauber (nuntbud@hbc.hu)

*Nagy orommel latam a kivalo honlapot.
Sok kivanok sikert az iskola a templom
es a varos katolikus emberek reszere!*

*K. J. Rauber
ersek, nuncius*

2001. április 09.21:43

Remote Address: 193.224.69.67 - Remote host: fw.ehf.hu

Sajtóbeszélgetés az egyház és a sajtó kapcsolatáról

Ezzel a címmel kaptunk meghívót a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkáratól Veres András és Gyulay Endre püspök úrtól. Színhely a Szegei Városháza díszterme. A meghívottak a sajtó képviselői és az egyházak sajtóreferensei voltak.

Juhász Judit, az MKPK sajtófőnöke volt a háziasszonya a találkozóknak. Kedves köszöntő szavai után az egyes előadók mondták el véleményüket a témával kapcsolatban.

Elsőnek **Gyulay Endre püspök** úr szólt, kiemelte az információ fontosságát, ajánlotta a helyi rádió, televízió, újságok igénybe vételét, hogy megmutassuk magunkat a valóságnak megfelelően, állás foglaljunk a hit és erkölcs dolgában. A püspöki körlevelek, ünnepeink ismeretése mellett három dolgot tartott fontosnak: a helyi sajtóval felvenni a kapcsolatot, az országos információs hálózatba el kell juttatni saját településeink vallási eseményeit, s végül fontosnak tartotta a sajtó lapindítást is.

Veres András püspök úr az Apostolok Cselekedeteiből idézte: „Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk”, a hitről, örömről mindenkinek a maga eszközeivel tudósítást kell adni. Idézte a Szentatyát is, aki szerint kötelességünk a modern technikát felhasználva hirdetni az evangéliumot.

Dr. Benyik György, egyházügyi tanácsadó felszólalásában VI. Pált idézte „Az újságírók talentuma, hogy az igazságot a szépség köntösébe öltöztetni felelősséggel.”

A fő probléma szerinte, hogy a civilek az egyházban, a hívők a sajtó világában felszegek, az újságíróknak általában ismeretlen terület az egyház, de ezt nem vallják be. Az egyházak belterjessége zavarja a nem hívőket, hiszen nem ismernek sok egyházi kifejezést.

Neumayer Katalin a Magyar Kurir főszerkesztője elmondta, hogy a lap tekinthető a Katolikus MTI-nek is, és kérte, hogy híreket, információkat juttassák el a laphoz.

A felszólalók közül megemlíthetjük **Réthy István szarvasi plébános** atyát, aki emlékeztetett a katolikus újságírók vértanúira. Majd hangsúlyozta, hogy a mai ember számára a tiszta igazság közlése a fontos.

A beszélgetés befejeztével Gyulay Endre püspök úr ígéretet tett, hogy 1 vagy 3 napos sajtóval kapcsolatos továbbképzést szervez.

III memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Emlékezzünk a holokaust endrődi áldozataira

Endrőd életében az első hiteles feljegyzés velük kapcsolatban Ágoston János tudományos értekezésében

1824-ben olvasható: „Gyapjút a helyi zsidóknak adták el.”

Lélekszámuk 1934-ben községünkben 80 fő volt. (Dr. Hunya Sándor: Endrőd története a gyulai uradalomban.) Benne éltek a község testében, be-

csületes munkájukkal, nagy szakértelmükkel tiszteletnek, szeretetnek, és megbecsülésnek örvendhettek. Soha köztük és a község más vallású lakói között vallási, etnikai probléma nem akadt. Lélekszámuk 91 volt a második világháború kezdetekor. Persze, számárányuknál nagyobb volt gazdasági, és kulturális szerepük. Üzleteik, műhelyeik nagyobbak, korszerűbbek voltak. Megfelelő üzleti tartálékkal, tőkével és széles üzleti kapcsolatokkal rendelkeztek.

1893 és 1914 között saját iskolájuk is volt az imaházuk mellett. Ám a tanulók csekély száma miatt az megszűnt. Attól kezdve a gyermekeik kivétel nélkül a helyi római katolikus iskolába jártak, állami iskola nem lévén. Utána zömmel a helyi rk. Polgári iskolában tanultak tovább, bár akadt, ki távoli városokban, gimnáziumokban gyűjtötte a tudást, ami az egyetemre való bejutást segítette. Az 1920-as évben már orvos, állatorvos, tanár is került közülük.

Tragikus sorsuk a második világháborúval kezdődött. Előbb a sárga csillaggal való megjelölést kellett vállalniuk. Ez még nem je-

lentett problémát sem a község, sem zsidók között. Magyarország német megszállásával fordult sorsuk tragikusra.

1944 nyarán, Hirschl Mihály elmondása szerint: „...a község vezetősége, hivatalnokai útján baráti hangon tudatta velünk a várható dolgokat...” Májusban a csendőrök Kisállásra gyűjtötték őket, a Nagyistállóba. Ez a kezdet nem volt még elviselhetetlen, de kényelmetlen, és megalázó. Ismerőseink, barátaink akadály nélkül meglátogathatták őket és segíthettek, amivel tudtak. Pár nap múlva azonban, azzal az ürüggyel, hogy a közlekedés problémás, áttelepültek Endrőd belterületére. „Szállásunk: dr. Izsák Adolf állatorvos lakása, a volt imaházunk, és a Grósz Fatelep volt. Más területről ismeretlen csendőrök és rendőrök érkeztek. A problémák rohamosan szaporodtak. 1944. június 15-én este hat ismeretlen csendőr vette át a csoportot. Vezetőjük egy hadnagy volt. Késő este Gyomára tereltek bennünket. Annyi csomagot vihettünk, amit kézben elbírtunk. Gyerekek, öregek, nők, férfiak, betegek vánszorogtak goromba felügyelet mellett. A község lakói valahogy megtudták. Gyűltek a fatelep környékén. Voltak 2-3 százan Ők nem jöhettek be a Gyomára vivő betonúton, hanem az út szélén, a Holt Körös mederoldalában kísérték. A gyomai állomáson a környező községek-ből érkezett sorstársainkkal ezrednyire szaporodtunk. A sötétség leple alatt marha vagonokba zsúfoltak. A Szolnoki Cukorgyár lett a gyűjtőhely. Itt már keretlegények vettek kezelésbe... Nem volt irgalom. Mindenünktől megfosztottak. Néhányunkat külön kihallgatásra vittek. Grósz úgy megverték, hogy rövidesen belehalt. Aztán két csoportra osztottak. Egyik részt Ausztriába mezőgazdasági munkára, a másikat Auschwitzba. Azoknak a neve kerül a kivégzettek listájára. Minket az előretörő orosz seregek mentettek meg.”

A háború után többen hazajöttek Endrődre. Lakásaikat feltörve, kifosztva találták.

1945 koratavasán három kedves kislány iratkozott be a polgári iskolába. Mind az én osztályomba került. Azóta sokszor elgondolkodom azon, hogy tudtak annyi kín, szenvedés, gonoszság után annyira jók, kedvesek és kiválóak maradni? Közülük ketten tanárok, szerkesztők, írók lettek s nagy örömünkre az egyikük Kossuth-díjas. Büszke vagyok rájuk. Legyen boldog az életük, próbálják elfelejteni az embertelenség, gonoszság súlyos napjait! Szerencsére az ő nevük nem került fel a II. Világháború áldozatainak emlékművére, ahol a 44 zsidó mellett 410 további endrődi áldozat neve is olvasható.

Íme a 44 áldozat nevük szerint: Deutsch Imre, László és Sándor, Fenákel Lajos, Fischer Gyuláné, Fischer Péter, Fuck Izidor, Gelb Dezső, és neje, Gelb Sándor, Grósz Zoltán és neje, Guttmann György és neje, Hirschl Sándor, Hoffmann Józsefné, Hoffmann Lili és Miklós, dr. Izsák Adolf és neje, Jozepovits László, Kohn Pál és neje, Kohn Béla, Kohn Berta, Kohn Ernő, Kohn Lidi, dr. Rosenzweiger Rezső és neje és lányuk Éva, Sámuel István, Sémuel Sándor és neje, Steiner Elemér, Steiner Mór, Spielberger József, Schwarz Ede és neje, Schwarz Sándor és neje, és Walfisch Pál.

Tisztelettel, kegyelettel, és emlékezzünk rájuk!
Végezetül idézek Áder Jánosnak, az Országgyűlés elnökének, a parlamentben április 17-én a Holokaust Emléknapján elmondott beszédéből:

„A véskorszak halottjai a mi halottaink, a veszteség a mi közös veszteségünk, a gyász, a mi közös gyászunk.”

Márton Gábor

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárák, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - V. (befejezés)

A mostani **Bajcsy-Zsilinszky Endre** utat is több szakaszban szükséges ismertetnem, mert a mai Fő úttól az élő (illetve folyó) Körözs felé irányuló szakasza hajdan Magyarvég utca volt-1851; „Magyar végutca, Magyarvég utca”. Ez az utca volt a református vallású, magyar anyanyelvű törzslakosság által lakott rész utolsó utcája. Innentől kezdődött a német anyanyelvű, ágostai evangélikus vallású 1830 táján Mezőberényből áttelepített családok által

lakott „Németváros”. 1883-ban is „Magyarvég utca”. 1906-tól Berényi út. A mai Fő úttól a belterület határáig (Csárdaszállás-Mezőberény felé vezető 46. sz. út) terjedő szakasza „Alsó-Berényi út” 1851-ben is, 1883-ban „Berényi út”, 1906-ban is az, 1931-től Gróf Tiszta István út. Közben 1949-től (?) a Kossuth Lajos kezdődő szakasza volt Dózsa György út is, s ez a szakasza már 1925-től Gróf Tisza István út volt. Végül a legújabb időkben lett teljes hosszában Bajcsy-Zsilinszky Endre út.

Meg nem állhatom, hogy a folyó Körözs felőli „Alsó-riszi” végét jelentő **Ságvári Endre** utcát meg ne említsem. E név itteni „megörökítése” is nyilván felsőbb indítatású. Ennek előtte Vásárszél utca volt, tekintettel a hajdan erre felé is terjedő régi vásártérre. Beszenszeg felé eső részének 1931-től Schultz Jenő tér is volt a neve, s restellem, de nem tudom ki volt Schultz Jenő. Nyilván a helybéli német ajkú lakosok prominens személyisége lehetett.

Itt jegyzem meg, hogy utcanévtörténeti írásaimban „világnézeti felfogásomnak” megfelelően tett némely megjegyzéseim megjelenése óta, február elején a gyomai „Kisréti” ref. temetőben felmenőim sírköveit- többek között G. Nagy László nevelő nagyapámét is szorgos kezek darabokra törték. Csak nem?...

Sallai Imre utca – 1851-ben „Felső-Német útca”, 1931-től Luther Márton utca. (És az utca mai lakosai 2000 évben tett önkormányzati indítványt elutasítva nem járultak hozzá, hogy visszanyerje régi Luther Márton nevét. SZERK.)

Bocskai utca – Bocskai István utca – 1851, 1883-ban „Alsó-Német utca”, a németek által lakott városrész délre eső utcája. 1906-tól Rózsa utca is volt.

Zrínyi Miklós utca „új osztás”, 1906-tól Solyom utca is volt.

Tompa Mihály utca 1883-ban Üveges utca s 1906-tól Iskola utca, nyilván, mert a mostani Fő út felőli kezdetein iskola volt és van. Faragó Károly tanító úr nevelt itt bennünket s nem utolsó sorban tanított is - Isten nyugtassa békiben! - ő róla mondták ezt „Faragó iskolának”. Érdekes, jellegzetes régi magyar névadási szokásnak megfelelően az iskolákat is mindig az éppen ott szolgálatban lévő tanítóról nevezték el, vagy az iskola építőtőjéről, illetve az alapítványt tévő gazdáról. Így volt a Rákóczi utcában Csapó Mihály-féle iskola, a Kisréti utcában az ott tanítóról Nagy Győző iskolának mondták, s a Hősök Emlék útja és a régi piactér

sarkán álló iskola építető lelkészlől Garzó-féle iskola, de az „én időmben” Gecsei-féle iskola az ott tanító Gecsei Zoltán tanítóról, s Gál-féle alapítványi iskola az Endrői úton.

Az eddig megjelent írásokban ismeretlen utcának nyilvánított „Vajas-éri” utcát jómagam a **Tompa utca** tájékára, nyomvonalára bátorkodom helyezni. Egy 1851-ben megjelent utcanév felsorolás környező utcák nevei között szerepelteti, s az 1816 évi „regulációs térképen” itt egy ér, vízfolyás van feltüntetve. Külön érdekesség a „Vajas” jelentése, mert itt nem csak a „zsiradékra”, vajzsírra lehet gondolunk. A türk-magyar régiségben a víz halban gazdagságát is értékelték a „Vajas” ér (víz, stb.) elnevezés alatt.

Jókai Mór utca 1883-ban „Zsinagóga utca” az elején fennálló izraelita zsinagógáról. (Általam ismeretlen időben lebontották, itt volt az izraelita felekezet iskolája is.)

Petőfi Sándor utca régen Görbe utca volt, a közepe táján az utca vonalvezetése megtörik s innen valószínűsíthető s régebbi utcanév. A Botond utcához közeli részén 1816-ban egy fahíd volt a „Németváros” felől az utca nyomvonalába bekanyarodó „Danca éren által” (a Danca ér régen elfeledett település földrajzi és településtörténeti név.)

A házak számozása ismereteim szerint 1920-ig nem utcánként történt, hanem a református templomot 1. számnak véve (a 19. században a „Helység Háza” is volt 1. számú) eddig általában még ki nem értékelt szisztéma szerint végig számozták a település házait. Az én szülőházam Gyoma Arany János út 5. sz. édesapám születésekor 1910-ben 617. szám volt. Előtte 614. A Hősök Emlék útja 57. sz. ház pedig 13.számától 21 számig is szerepelt

váltakozva 1770-1920 között. (A ház helyett „porta” értendő természetesen, mert a házakat koronként újabbak váltották fel).

A 18. században, az egyházi „párber” beszedő lajstromokból kitűnik, hogy településrészenként is külön-külön számozás volt (Mirhóinnen, Mirhóhát, Dancainnen, Dancahát). A község „tizedekre” volt osztva. Az utcák élén, előljáróság által megválasztott „utca kapitányok” álltak, akik feleltek a településrészen a rendért, s a törvények betartásáért. Alárendeltjeik „tizedesek, tizházigazdák” voltak. Így működött a „paraszti önkormányzat”, de ennek taglalása különálló terjedelmes tanulmányt igényelne.

Cs. Szabó István

HELYREIGAZÍTÁS

Áprilisi számunkban a 65. oldalon „Régi utcák, utcanevek Gyomán IV.” első bekezdés felülről a 25 sorban: „Vadmacska” szó helyesen: „**VADKACSA**” Az elírásért szíves elnézésüket kérjük.
SZERK.

A Hősök Napja

Örvendetes, hogy hazánkban ma már egyre több városban és településen ünneplik meg méltó tisztelettel a Hősök Napját. (Lapunk múlt évi 5. Száma 1. oldalán részletesebben emlékezett meg erről az eseményről.) Ezúttal egy korabeli verssel emlékezünk e napra.

Adóztál vérrel, drága nemzetünk,
S a sok csatából mi maradt nekünk!
Ledőltek falak közt márványoszlopok,
Kik tépett népek álmat osztozok.
Ti hős szívekből épült mécsesek,
Aranybetűbe olvadt végzetek...
A föld jajából égbe nyúlt karok,
A messzi égen értük gyúlt napok.

Napok, kik szültök szívbe lángokat,
Hová a beteg imáért látogatók...
Hol múltak hangján új jövőt remél,
Ki gúzsba kötve épp, hogy csak megél
Oltártűz, mécses, haza, hit, remény:
Ez égig erő drága kőben él...
E kőtoronyban él nemzetünk,
Ami ha elvész, mi is elveszünk!

De nem! A hősök szobra mindig él,
Míg ősi földön él az ősi vér!
Míg lesz a föld, míg lesz az ég maga,
Míg lesz az égnek napja, csillaga...
Míg lesznek drága, csillogó nevek
A hősök szobra áll és egyre nő,
És égbe nyúl, mint élő hegytető!

E hegy, ha nézed, fel az égig ér!
E fény, ha kérded, mind, mind hősi vér.
Mi pásztortüzként ég a bérceken
S a biztatása, fénye végtelen.
Örök olthatatlan csillogás,
Örök dicsőség, s biztató biztatás.
Védd hát e fényt, te, tépett nemzetem!
A hősök szobra mindig szent legyen!

Mohai László

Katolikus oldal

MÁJUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. keddi: Szent József, a munkás
2. szerda: Szent Atanáz püspök, egyháztanító
3. csütörtök: Szent Fülöp és Szent Jakab apostolok
4. péntek: Szent Flórián vértanú
6. vasárnap: Húsvét 4. vasárnapja
7. Hétfő: Boldog Gizella
12. szombat: Szent Néreusz, Achilleusz, Pongrác vértanúk
13. vasárnap: **Húsvét 5. vasárnapja**
16. szerda: Nepomuki Szent János áldozópap, vértanú
20. vasárnap: **Húsvét 6. vasárnapja**
22. Kedd: Szent Rita özvegy
24. csütörtök: Szűz Mária, a keresztények segítése
25. péntek: Tiszteletreméltó Szent Béda áldozópap
26. szombat: Néri Szent Fülöp áldozópap
27. vasárnap: **Urunk Mennybemenetele**

„Nehéz a keresztem...”

BEMUTATJUK...

Sorozatunkban a Harnos házaspárt szeretnénk Önöknek bemutatni, Kedves Olvasók.

Harnos Vince és felesége Bulla Ilona, akik Endrődön az Apponyi út 31. szám alatt laknak. Fiuk, Vince Szegeden, a Dugonics András Piarista Gimnázium 9. osztályos tanulója.

Harnos Úr és felesége, Ilona Asszony merész és egy szép elhatározásra szánták el magukat: útszéli keresztet állítottak, az Endrődtől 2 km-re fekvő földjük végében, melyet április 29-én, vasárnap a déli órákban ünnepélyes keretek között szentelt meg Iványi

László plébános.

- Milyen cél és gondolat motiválta Önöket erre a nem mindennapi eseményre?

Régen az emberek megálltak egy-egy útszéli kereszt tövében – a férfiak még a kalapot is levették – és imádkoztak egyet a családjukért. Azért állítottuk, hogy az úton lévőket segítse meg Jézus; azért is, hogy ez a „corpus” megszólítsa az embereket, hogy ők is Isten gyermekei és hívja őket is a templomba, a tisztességes életre. Azokat is hívja, akik eddig még nem is fohászoltak Istenhez és segítsen meg minden embert.

- Miből készült a kereszt?

- A keresztet és a Megfeszített Krisztust fából faragta ki Szonda István, az Endrődi Tájház vezetője. Munkájához csak tölgyfát használt.

- Mit kérnek a Jó Istentől a Világ és a fiatalok számára?

- Azt kérjük, hogy béke és szeretet legyen a családokban és szerte a Hazában. Legyen megértés és tisztesség minden ember szívében, egymás munkáját mindig ismerjék el. Azt szeretnénk meg kérni, hogy fiunk, Vince megtalálja helyét a Világban.

A beszélgetést köszönöm. A kereszt felállításához, az ötlethez és a megvalósításhoz őszinte szívvel hálát adunk Istennek és megköszönjük az Endrődi Egyházközség nevében.

Isten fizesse meg a Harnos családnak.

„... de amit rám mértél, szívesen hordozom!”
fr. Ungvölgyi János

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

MÁJUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Május estéin 7 órakor litánia

Szent Gellért Iskola kápolnájában

május 13-án és 27-én, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Május estéin fél 6-kor litánia.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor. Májusi litánia vasárnap a mise előtt, hétköznap a mise után.

A Szentírás Asszonya az én anyám

Rendezvények, művészi előadások, költői és zenei kompozíciók hepienddel szoktak végződni, boldog és vidám befejezéssel. S ma „a legszebb hónap alkonyán,” mi mégis a keresztfa alá állunk. Mert ott tudjuk meg minden kétséget kizáró bizonyossággal, hogy akiről esténként a Szentírás kiragadott fejezetei alapján elmékedtünk, a Szentírás Asszonya Szűz Mária, Isten Anyja; mi nekünk is jó Anyánk!

Amikor az ember halálos ágyán végrendeletét írja vagy mondja tollba, nem szokott sem érzelmeskedni, sem kicsinyeskedni. Minden egyes szava megfontolt, komoly és szent. Még a hitetlen pogányok is szentnek tartják a halálos ágyon, tanúk előtt mondott végrendelező szót. Krisztusnak, a Megváltó Istenembernek a keresztfán adott végrendeletét szeretném szinte térdem állva olvasni: „Jézus keresztje mellett ott állt anyja, anyjának nővére Mária, ki Kleofásnak felesége volt és Mária Magdolna. Mikor Jézus látta, hogy ott áll anyja és szeretett tanítványa, így szólott anyjához: Asszony, nézd, ő a te fiad! Azután a tanítványhoz fordult: Nézd, a te anyád! Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanítvány.” — Válaszolni egyik sem képes. Lélektani törvény, hogy a felindultság és megrendülés legmagasabb fokát a némaság jelzi.

Hogy mi mehetett végbe a Szentírás Asszonyának lelkében, arra csak következtetni tudunk. Egyrészt abból, amit az Isten üzenetére válaszolt: „Legyen!” Az Istennel szemben neki nincs, nem is lehet más szava soha, csak: „Legyen!” Másrészt, ha Mária nem is beszél, beszélnek előképei. Most a Makkabeus-fiak anyjára gondoljunk, akit a szentatyák a galgatai Szűzanya előképének tartanak. Gyermekeit szemeláttára öletti meg az istentelen Antiochusz Epifanész, csak azért, mert hűségese az igaz Istenhez. A legkisebbre kerül a sor, a legkedvesebbre. A sátni zsarnok mindent ígér, az anyának is, a fiának is, csak legyenek hűtlenek az igaz Isten iránt. A hős Makkabeus anyja (Mária előképe) így buzdítja legkedvesebb gyermekét: „Kérlek, fiam! Tekints az égre, a földre és mindenre, ami bennünk van és értsd meg, hogy mindez, valamint az emberi nemet is semmiből teremtette az Isten. Ne félj tehát ettől a hóhértól és szenvedd el a halált, hogy majdan az irgalmasság idején testvéreiddel együtt visszakapjalak téged is!

Ez a Szűzanya lelkülete Szent Jánossal szemben is, veled is! Mert a kereszt alatt új életre szült téged ugyanúgy, mint a szeretett tanítványt. Ő a te örök, égi Édesanyád! Megfigyelted-e jól a Szentírás szavait? „Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanítvány.” Legalább ettől a mai esti órától, amikor Krisztus szent végrendeletét felolvasták előtted, házába fogad-e Mária? „Nézd, ő a te anyád!” Ne félj, nem lesz terhedre. Sőt! Igaz „a legszentebb hónap alkonyán” nem afféle könnyű kis szerenádott dudol a füledbe, hanem a Makkabeusok hős anyjának kemény szavát. Mert ez a szeretet erős, mint a halál. Sőt: erősebb, mint a halál! Csak így lehet igaz, hogy „majdan az irgalmasság idején testvéreiddel együtt visszakapjon téged is a Szentírás Asszonya az örök életre.

Nyolcszázéves legenda Clairvaux-ból. Szent Bernát Atyánk figyelmét nem kerülte el a legszentebb végrendelet egyetlen szava sem. „Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanítvány.”

Az apátság keresztfolyosóján díszes helyet kapott a Szűzanya képe. Valahányszor elmentek előtte a fehér-fekete ruhás szerzetesek, főhajtsással üdvözölték: üdvözlégy Mária! A Szűzanya megígérte Szent Bernát Atyáknak, hogy egyetlen fia sem fog elkárhozni, aki megmarad a Rendben. Múlnak az évek. Meghal egy öreg clairvaux-i testvér. A menyországba jut. Keresi mindenfelé régi társait. Sehál sem leli. A Szűzanyához megy panaszra: „Anyánk, te azt ígérted, minden testvérünk üdvözüli, aki megmarad a neked felajánlott családjunkban. Hal vannak hát?” A Szűzanya elmosolyodik. Széttárja anyai palástját. Ott voltak mind, egytől egyig a Szűzanya palástja alatt.

Azért mondtam ezt el, mert szeretném, ha mindazok, akik Isten szavából, a Szentírásból valóban Édesanyáknak ismertük meg a Szűzanyát, s legalább „ettől az órától fogva házába fogadjuk őt,” mint a szeretett tanítvány, találkozhassunk majd egyszer. A Szentírás Asszonyának anyai palástja alatt.
Dr. Kerekes Károly

RÓMAI ÚT

Minden út Rómába vezet - szól a mondás. Ha sokan jártunk is már különböző országokban, városokban, láttunk sok-sok szépséget, nevezetességet, részei lehettünk nagyszerű látványoknak, ha meg is csodálhattunk értékes alkotásokat, a miénktől eltérő szokásokat, Rómát látni egyedülálló élmény. Útitársaim nevében is köszönöm a Katolikus Egyháznak, illetve Gyuriczáné Szabó Erzsébetnek, hogy szervezésükkel lehetővé tették ezt az utazást - viszonylag tűrhető áron.

Az oda-vissza út és a félnapos firenzei látogatás kivételével, négy teljes napot töltöttünk az Örök Városban. A látvány

szinte kimeríthetetlen, sok-sok időt kívánna, azonban a legfontosabb helyeket be tudtuk barangolni.

Amit láttunk: Capitolium, Fórum Romanum, Colosseum, Victor Emmánuel-émlék-mű, Az igazság szája, Spanyol-lépcső, Angyalvár, Navona tér, Trevi-kút, Cirkus Maximus, Constantinus, Titus és

és más diadalívek, nevezetes obeliszkok, templomok, szobrok, terek, ősrégi és későbbi alkotások, díszítő elemek. Láthattuk milyen harmonikus egységben illeszkednek egymáshoz régi és új városrészek, sok szép fával, virággal. Külön-külön napon látogattuk a Szent Péter székesegyházat - a világ legnagyobb templomát - és a Vatikáni Múzeumot. Óriási kincsek, gyűjtemények színhelye. Művészeti szépségük leírhatatlan.

Felejthetetlen élmény volt kétezer éves, vagy „csak” több évszázados létesítményeket, alkotásokat, egyedülálló műemlékeket, nagy történelmi események színhelyét megcsodálni.

Michelangelo és más, főleg az itáliai művészek legnagyobbjai öntötték tudásukat vá-

szonra, illetve kőbe, fába, bronzba, márványba, aranyba, egyéb anyagokba. Kincseik tekintélyes részét alkották az egyház szolgálatában. Mindezen szépségeket csupán képekről érzékelnem lehet. Látni kell a valóságban!

II. János Pál pápa Őszentsége audienciája volt ottlétünkkor. A jelenlévők népes táborában mi, a magyar csapat tagjai is részesültünk pápai áldásban, egyben az otthon lévő honfitársaknak is küldte jókívánságait a katolikus egyházfő.

Esténként fáradtan, de szellemileg fel-frissülve tértünk vissza Ostiába, a Tírrén tenger melletti szállásunkra metróval, autóbusszal. Az eleki Lengyel Antal plébános atya reggelenként misét tartott, s pihenten, friss lélekkel kezdtük a napot újabb élmények befogadására.

Helyből, több megyei városból, községből, illetve Budapestről indultunk összesen 41 fővel. Két remek sofőr vezetett felváltva biztonsággal s egy jó képességű, kedves idegenvezető igazgatta lépteinket, bővítette ismereteinket Davidovics László tanár úr személyében. Köszönjük nagyszerű közreműködésüket.

Hogy én még újra lássam Rómát, bedobtam aprópénzemet a Trevi-kút vizébe. Aki teheti és lesz rá alkalma, legalább egyszer utazzon el ebbe a csodás városba, illetve a Vatikánba.

Életre szóló élmény!

Hanyecz Margit

Czer év magyar történelmének eseményei

Történelmünk számtalan hős önfeláldozó vitézt ismer. Ilyen volt Dezső vitéz is, akit Molnár József festőművész álmódott palettájára.

Az (Anjou) Károly Róbertet először Bicskei Gergely esztergomi érsek alkalmi koronával koronázza királlyá 1301. május 13-án 1313-ban VIII. Bonifác pápa elismeri Károly Róbert jogát a koronára, ám csak 1310. augusztus 27-én Székesfehérvárott koronázzák meg a magyar szent koronával. 1330-ban Basarab havasalföldi vajda, miután látszólag meghódol a királynak, a Havasalföldre sereggel érkező Károly Róbertet Posadánál törbe csalja, háromnapos csatában megsemmisíti a magyar hadat: a király életét csak Hédervári Lőrinc önfeláldozása mentette meg. (A Kálty Márk Képes Krónikában Dezső vitéz szerepel, aki ruhát és fegyvert cserélt a királlyal.) Képünk azt a jelenetet örökíti meg, amikor a földön álló király átadja kardját a lovon ülő vitéznek, aki búcsút intve indul a harcba.

A következő képek Mária királynőt és anyját, Erzsébetet (Nagy Lajos király özvegyét) ábrázolják, amikor 1386. július 25-én a Horvát párt Gara vára (Valkó vármegye) közelében elfogja és Gornec (másképpen Ivánc) várába zárja. A lázadók a királyné és anyja kísé-

tében lévő Gara Miklós nádort és Forgách Balázs pohárnokmestert is lekaszabolják.

Képek, Kovács Mihály: "Gara megvédi Mária és Erzsébet királynékat," és Orlai Petrics Soma: "Mária és Erzsébet királynők a novográdi fogságban"

A királynőket 1386 augusztusában a gomneci várból a tengerparti Novigrádba szállítják, hol Palisani János várnai perjel Erzsébet anyakirálynét 1387 elején megfojtatja. (Zágrábban temetik el). Zsigmond, az akkor még brandenburgi herceg hiába ostromolja a várat feleségét Máriát –nem tudja kiszabadítani. Majd (Luxemburgi) Zsigmond brandenburgi örgrófit 1387 március 31-én Himházi Benedek veszprémi püspök Székesfehérvárott királlyá koronázza. Június 4-én Zsigmond király vezére, Frangepán János a velencei hajóhad támogatásával Novigrád várának feladására kényszeríti Palisnai János várnai perjelt s ekkor Mária királynő kiszabadul a közel egy évi fogságából. Ugyanis Nagy Lajos király halála után (1382.szeptember 10.) leányát Máriát szeptember 17-én Demeter bíboros esztergomi érsek királlyá koronázza. Uralkodik 1395 május 17-én bekövetkezett haláláig, 1387 március 31-től férjével Luxemburgi Zsigmonddal.

Irodalom: Magyarország történeti kronológiája I. kötet. (Akadémiai kiadó 1983.), Ludányi Gabriella: Kovács Mihály (Képzőművészeti Kiadó 1987.), Keserü Katalin: Orlai Petrics Soma (Képzőművészeti Kiadó 1984.)

Jön a tatár!

II. fejezet

A Körös kanyargós folyása mellett a bama avarnád tövéből már lándzsák módjára nyúltak fel az új szálak. Az asszonyokat, gyerekeket, a néhány öreget szekerekkel vitték a tocsogós, lápos, vízjárta vidékre.

Néhány ór maradt csak a faluban. Alaposan nyári meleget hozott a május, mikor észak felől két vágatva menekülő legény bukkan fel a látófa térségében. Könnyű volt felismerni, hogy magyarok. Ital vízre, néhány falat élelemre megálltak a feléjük integető Pétemél. Egyiknek a fején seb éktelenkedett, melynek véres váladéka átütött a ráhelyezett kötésen. Tőlük tudták meg, hogy:

- Kevi, Túr és Tirtú pur es chomu.

Tehát sarkukban a veszedelem. Hátukon hozták a bajt a menekülők. Hamarosan bizonyosság is tétetett, mert láng csapott fel füsttel vegyesen a Körös gázlója irányában. A sebzett fejű Mácsa, és társa a fekete szemű Galga lóra szállt, és tovább hajszolta füremedett tagú, hóka fejű, kesely lábú sár-ga lovát.

Az eddig békésen legelésző csorda a széihozta füstszagtól megindult a Körös tocsogójától a szállás irányába. Senki nem térült elébe. Útjukat a fészükéről felvert bibicék, szárcsák, felreppenő mátyásmadár rajok jelezték. Péter izgatottan küszött le a garáncos látófáról és odaszólt az otthon maradt Gécsának:

- Jöve tatár! Ürdöng lovin. Tekünts fárun! Gyere gyorsun! Héon kücsi üdönk!

Gécsa nem szólt, csak ment, intett fejével. Lóra ugrottak és a délre húzódó liget felé vágattak csak úgy szőrén ülve. Amint a fás részt elérték, lovaikat elcsapva gyalogosan osontak a bokrok közt a nádasban lévő farkasverem felé. Minnekután meggyőződtek, hogy üres, a közelben elrejtett lajtorja segítségével Gécsa lemászott. A kumisszal telt tömlőt elhelyezte a nyirkos verem sarkába, majd rátette a széthasított lantona lemezbe csomagolt feketére sült húst. Péter egy ideig kémlelt négykézlábra ereszkedve, aztán összehúzódva hátrálni kezdett. Társa megértette, hogy itt a veszély. Leereszkedve gondosan eligazgatták a verem nádfedelét, hogy áruló nyomot ne hagyjanak.

A megérkezett tatárok megkezdték a pusztítást. A patics házak száraz alom, széna, gally teteje lobot vetett. Mivel nem találtak egyetlen embert sem, de a nyájak, gulyák árulkodtak, legyezőszerűen nyílt szét a nádas felé a tatárság. Furcsa, elnyújtott hangú kilátások hallatszottak. A veremben meghúzódók sokszor úgy érezték, hogy fejük fölött döng tompán, cuppogva a mocsár lattyakja. Később az égő avarnád keserű, fojtó füstje terjengett széjjel e rejtkehely környékén. A csorda bőgését és futását is tisztán hallották. Az este beálltával a verem körül ólálkodó csikasz szimatolása hallatszott. Megérezte a verembe vitt sült hús szagát. Minden gyanús zajra törüket markolták a rejtőzködők.

Hosszabb ideje semmi zajt nem észleltek. Péter felmereszkedett a veremből. Dörme szállásnál nagy tűz fényénél a tatárok sokasága lakmározott. Egész éjszaka őrtüzek fényénél jártak a vigyázók, míg a többiek aludtak.

Másnap, a fáradságtól elnyomott Gécsát Péter felrázta. Égzengésszerű ordítás hallatszott. A veremből felmászót rettenetes kép keserítette el. A nádba menekült fehérnépet, gyerekeket lökdözték maguk előtt a tatár harcosok. A két legény szíve összeszorult.

- Uram, keserűen kinzatul – fakadt ki szomorúan Gécsa, mikor anyját vélte felismerni egyikükben. – Rea ruhanom, nem bánom a halálum levék es.

Péter visszatartotta karjánál fogva:

- Bua belü ki nem nyuhadd, de halálud adád magudnak és mendnek. – csitította az indulattól remegő társát. – Nincs remin. De akkur mi sem mulhatjuk az vermit.

Keserűen mászták végig a verembe vezető garádicsokat. Gyomruk korgott az éhségtől, de egy falat sem tudott lemenni összeszorult gyomrukba. Később kevés kumiszt ittak. Egymás szívverését is hallották a siri csendben. Csak néztek egymásra elkeseredetten. Dél alig múlt el, mikor újabb pokoli láрма jelezte, hogy a férfiak is kézre kerültek.

- Héon mik vagyunk – motyogta maga elé Péter. Az a reményük maradt, hátha azt hiszik, hogy az egész lakosság birtokukban van, s akkor tovább vonulnak. Amint az éjszaka leszállt, futásnyira megközelítették a foglyokat, de reménytelen lett volna a szabadítási próbálkozás. Nagyon sokan őrizték őket. Tanácsosnak látták a verembe visszahúzódni. Három napig béka módra a nádban, a mocsárban éltek. Végig nézték, hogy a sereg a rabokkal délkeletnek távozott. Pár órai várakozás után vigyázva megközelítették a telepét. A nap már lement. Félhomály volt. Majdnem rajta veszítettek. Két visszamaradt harcos tiblábolt az üszkös romok között.

- Ördüngöknek meg kell holni! – horkant fel Gécse, és visszacsalta a verembe Pétert:

- Várud verembe tatárut, beieje hívum – készítette el a haditervet Gécsa

MÁRTON GÁBOR
(foiyatjuk)

EMLÉKEZZÜNK! Május 9., - a Hadifogyók Napja

Történetem 1914. július 25-vel kezdődik, amikor kitört az első világháború, mely lángba borította egész Európát. Akkor még senki nem gondolt arra, hogy a harcatereken küzdő katonákra fogságuk után milyen kálvária vár, s hány évnek kell majd eltelnie, hogy hazakerüljenek családjukhoz. Bizony, sokan nem érthették meg ezt a napot, mert idegen országban, hosszú szenvedés után a légerekben pusztultak el.

Emlékezőim az orosz táborokban sínylő hadifogyókról szólnak.

Az első világháború kitörésének első hónapjaiban a fogságba esett katonáink megfelelő bánásmódban részesültek. Az orosz katonák, de főként a tisztiek megadták a fogságba esett ellenfélnek a kellő tiszteletet. Nem úgy a kegyetlenkedésekről elhíresült kozákok, akiket még az oroszok is elítéltek a védtelen embereken történt bánásmód miatt. A kozákok a sebesült, vagy még egészséges, védtelen foglyokat kínozták, öldösködtek.

A fogságba esett katonákat gyűjtőtáborokba vitték gyalog, szekéren, vagy vonaton. Ilyen gyűjtőtábor sok volt; Moszkvában, Kiebben a kievi várban és sok más helyen. A hosszúra nyúlt háború miatt a foglyok száma fokozatosan növekedett. Ezért kelet felé irányították a transzportokat. Előtte azonban nemzetiség szerint szétválasztották a foglyokat. Az egyik csoportba tették a magyarokat, németeket, osztrákokat, a másik csoportba a szláv nemzetiségieket, s ide csatolták az olaszokat és a románokat is. Ez utóbbiak kedvezményes bánásmódban részesültek. A nem szláv foglyokra nehézséget vált Szibériában Turkesztánban. A szédítő távolságok miatt kevés lehetőség nyílt a szökésre, s így a táborok őrzésére is kevesebb katonára kellett. A táborokat a transzszibériai vasút közelében alakították ki. Egy részük már a cári uralom alatt is meg volt. Ugyanakkor a Japán háború következtében sok laktanya maradt üresen. E laktanyavárosok alkalmasak voltak hadifogyók befogadására. Már 1914 őszén sok hadifogyót szállítottak a krasznojárszki táborba, mely a Jeniszej folyó bal partján terül el. Ebben az időben még működött a nemzetközi Vörös kereszt, s így értesítést küldhettek a fogságba esettek.

A borzalmas ideje 1915-ben kezdődött. Tömeges járványok pusztítottak, az egyhangú és a változatosság nélküli ételmezés következményeképpen fellépett a skorbut. Ezen a turkesztáni területen, a harminc foglyótáborban az említett veszedelmeket csak fokozták a szélsőséges éghajlati viszonyok, melyek a sarkvidéki hideg, s a trópusi forróság között ingadoztak. Így a táborok az állandóan pusztító ragályok melegágyai lettek. A foglyokat e sivatagos területen folyószabályozásnál, csatornaépítésnél dolgoztatták. A legszörnyűbb szenvedés azokra várt, akik a Murmann vasútvonal építésén voltak. E vonal Szentpétervártól észak felé Murmanskig a Barents tengerig épült ki. A vasútvonal építését még a békés időszakban elkezdték internált, fegyencek részvételével. A vasútvonal a tundrás vidéken halad keresztül. Télen a 40 fokos hideg, a rövid de rekkenő nyár az ott élő szervezeteket igen megviselte. A munkákat egyes helyeken térdig, sőt övig érő sáros latyokban végezték. A foglyokra orosz csendőrök és a kegyetlenkedésekről ismert cserkeszek őrizték. Lakóhelyük durván összezsúfoltságot jelentett. A skorbut itt is szedte áldozatait. A munka reggel hattól este hatig, az éjszakai műszak pedig este 6-tól reggel 6-ig tartott.

1916 tavaszán a hadifogyók „fővárosában” a szibériai Krasznojárszokban volt a legnépesebb szibériai léger. A magyar tisztiek készültek március 15-e megünneplésére. Gyóni Géza, az akkor már közismert költő megírta „Márciusi akarat” c. versét. A hadifogyó tábor parancsnoksága az osztrák Landwehr ezredes megtiltatta a tábor tisztjeinek a politizálást és erre az alkalomra fá-

ból készített tulipán jelvények viselését. A felhőrdült magyar tábor füttyelve a tilalomra március 15-én már kora reggel a léger udvarán gyülekezett. A felállított pódiumon megjelent az ünnepi szónok s Gyóni Géza a költő is. Nagy taps fogadta őket, majd a költő elővett egy papírlapot és olvasni kezdte a hazafias érzéstől átítatott versét, melynek néhány sorát idézem:

„Mikor gránát bögött, mikor bomba csattant,
Mikor ezer ördög fűtött ezer katlant,
Mikor rémült lelkek robbanástól féltek,
Haj, más volt a dörgés, haj, más volt az ének.
Jó magyar, hű magyar, hős magyar levante
Kell Rákóczi-nóta, kell Kossuth mente,
Kell nemzeti zászló, Petőfi-kokárda?
Itt van nesze, rakd fel, hősi magyar gárdát!”

Folyt, ömlött a vers, Gyóni Géza ajkáról, hol halkán, hol menydörgő erővel. A vers végeztével tapsolt, tombolt a hadifogyó sereg.

Abban az időben meg a Nemzetközi Vörös kereszt érvényesíteni tudta a szabályzatban rögzített feladatait. Elsősorban a svéd, dán, finn aktivisták az orosz hatóság engedélyével járták a légereket, megfelelő kísérettel. Jegyzőkönyvekben rögzítették a tapasztaltakat, és adták tudtára az egész világnak, hogy milyen a Don medence bányáiban, és a vasútépítésein, a mezőgazdasági munkán dolgozó foglyok sorsa. (A II. világháborúban ezt már nem lehetett tapasztalni.)

A foglyótáborok száma 1918-ban tovább növekedett, már több százat is elérte. Endrődre is sok katona került az orosz fogságba. Így esett fogságba édesapám is az Erdős Kárpátokban Mezőlaborc térségében, a Laborc folyó partján Rokitac település szélén 1915. február 5-én. Vele együtt került fogságba Hunya Ince is. (Adatok édesapám naplójából valók.) Február 15-én már Kiebben voltak, pár nap múlva kelet felé vitték őket. Az egyik gyűjtőtáborban találkozott földiekkel, nagy volt az öröm. A találkozás felejthetetlen volt Farkasinszki Imrével a kiváló zenésszel, Gyuricza Lajossal, akinek nagy bajusza közismert volt Endrődön, és Kovács Illéssel, aki megpróbálta a lehetetlent. Kelet-Szibériában megszökött a foglyótáborból és Mandzsurián, majd Kinán át kijutott a tengerhez, ahol hajóval megkerülve Ázsiát hazáért. A hónapokig tartó szállítás közben kirakták őket Cseljabinszk, Omszk, Krasznojarszk, Jorkutszk légereibe, majd a Bajkál tótól keletre lévő Piescsanka település táborába kerültek. Itt három évet töltöttek. Majd ismét tovább kelet felé vitte őket a foglyoszállító vonat. A következő tábor Vlagyivosztkótól északra Pervaja-Rjeccka volt. A táborban egy hadnagy fotózással foglalkozott és ő készítette a itt látható fényképeket. A képen balról jobbra: Farkasinszki Imre, Gyuricza Lajos, Hunya Lajos, Kovács Illés.

A felvételt 1920. szeptember 5-én készült, a felső ruházatot erre az alkalomra kölcsön kérték. A fotózáshoz szükséges filmet, vegyszereket a foglyoparancsnok a Nemzetközi Vörös kereszt útján szerezte be.

Az orosz birodalomban akkor uralkodó hatalomnélküliség kihatót a hadifogyók helyzetére is. A nagyki-terjedésű kormányzóságokban más és más volt a rend, a gazdasági helyzet, a szabályok, a rendelkezések.

A Breszt-Litovszki békeszerződés megkötése – 1918. március 3. – után július 4-én megtörtént az okmányok kicserélése. Ezt követő-

en a misszióknak a feladata az volt, hogy a hadifogyók hazaszállítását megszervezze. Ez a magyaroknál évekig tartott. Egyrészt a kommunén és annak leverése, másrészt, hogy a trianoni békeszerződés alapján „A hazaszállítás összes költsége az útbajntítás pillanatától a magyar kormányt terhelik”. Így a magyar a hadifogyók hazaszállítása Szibériából elhúzódtott. Az orosz Népszövetség Nansen híres norvég sorkatonát kérte fel az egységes szállítás szervezésére és irányítására. Nansen első feladata a pénzalapok megteremtése volt. Ezután indulhatott el Kelet-Szibériából Európába a tengeri úton történő hazaszállítás. A tengeri úton a hadifogyók útközben nagyobb kikötőkben kikötöttek. Ilyen megállóhelyek: Honkong, Szingapúr, Szaigon, Aden, Dzsibuti, Suez, Port Szaid, s a végállomás Triest.

1920. október 24-én a vlagyivosztkói kikötőbe befutott a Mainam nevű, a németektől elkobzott teherszállító hajó. 1765 magyar hadifogyó fődetlen fővel a hajón hallgatta a magyar himnusz október 25-én és még ezen a napon elindultak haza Magyarországra. Édesapám is 1921 január 4-én érkezett haza közel 6 évi fogság után. Ezután még több hajó futott be a triestzi kikötőbe. Azok a volt hadifogyók, akik családi okokra hivatkozva (mezőgazdaságban dolgoztak és megnősültek) hazaszállításra nem jelentkeztek, ezért a magyar törvények értelmében külföldön élő magyar állampolgárnak számítottak. A magyar állam a hadifogyók hazaszállítását 1922. december hó végével befejezettek tekintette.

Sokan voltak, akik ott maradtak, családost alaptottak. Többek között az endrődi Mészáros Frigyes, aki 1915-ben esett fogságba. Leánya ott született. Honvágya azonban 1937-ben hazahozta. Ezen a télen sokat eljött hozzánk beszélgetni édesapámmal a fogságról, az ottani politikai helyzetről. Én 12 évesen nagy érdeklődéssel hallgattam az ismeretlen más világról szóló elbeszéléseket. Idehaza újból megnősült, családot alapított. Jól pár évvel ez előtt leány eljött Endrődre látogatni, mikor visszament, nemsokára elhunyt.

A nagyki-terjedésű orosz birodalom rendszer-telenül szórta szét a hadifogyókat. A tajgák, a sztyeppék, a turkesztáni homokszivatagok, az urali bányák, a hatalmas rossz levegőjű gyárak a magyar hadifogyók ezreit nyelte el örökre.

Igy volt ez a II. Világháború után is, de erről majd egy év múlva az évforduló napján fogok beszámolni.

V. 9. A Hadifogyók Napja.

Ebből az alkalomból emlékezzünk az idegenben elhunyt bajtársakról, akik jelentelen sírokban nyugszanak, akiket a foglyos sors; az éhség, a járványok, a honvágy pusztított el. Ezen a napon érettkül konduljanak meg a harangok és zúgjanak. Mi, akik, akkor még nem éltünk, de a II. Világháború fogságát túléltük, kössünk köszörüt az emlékezés virágából, s gondolatban helyezzük jeltelen sírjaikra.

HUNYA ALAJOS

Ünnepélyes alapköletétel

Békéscsabán a Szakosított Ápoló –Gondozó Otthon és Rehabilitációs Központban

Szép tavaszi napon, április 11.-én a Békéscsabai Ápoló- Gondozó Központ életében nagy változás kezdetének lehettünk tanúi. A több mint 20 éves Otthon,- amelyben közel 200 fogyatékos gyermek él,- bővítésre és felújításra kerül. Címzett támogatást nyert az intézmény és 628 millió beruházási költség tervvel megkezdték a beruházást. Az ünnepélyes pillanatot **Domokos László Békés Megye Közgyűlésének elnökének** megható beszéde, **Lakner Zoltán helyettes államtitkár** köszöntője és az ott élő sérült gyermekek szavalata, és tánca tette felejthetetlené.

Domokos képviselő úr beszédéből részlet:

„Ma ezen a szép tavaszi napon, a költészet napján, alkalomhoz illően köszöntésem Jean Vanier gondolataival kezdem:

„Szeretni annyit jelent, mint igazán érdeklődni valaki iránt, figyelemmel fordulni felé. Tisztelni úgy, amilyen: sebeivel és szegénységével, de képességeivel és rejtett adományaival. Hinni benne, hogy képes növekedni, akarni, hogy előre haladjon. Bolondul remélni: Te nem vagy elvesztett ember, tudsz növekedni, szép dolgokat csinálni – én bízom benned!”

A nemzetközi statisztikák és az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a föld lakosságának 10 %-a fogyatékossgal él. A megdöbbentően magas arányszám mögött Magyarországon közel 1 millió ember napi szenvedése áll. A fogyatékossgal közlelri sérlültként, hozzátartozóként, barátként, közvetlen munkatárként az emberiség majd minden harmadik tagját. A 90-es évektől kezdődően elmozdulás tapasztalható a fogyatékos ügyet segítő törvények megvalósulásával és a törvények adta lehetőségek megteremtésével. A fogyatékos, sérlült emberek életének nehézségei mindenirányú rehabilitációjuk megoldatlansága ma a magyar társadalom egyik legérzékenyebb pontja. Időközben változott a fogyatékossgal társadalmi megítélése is. Szemléletváltás történt. A társadalom tagjainak szervezeteinek köteleessége oly módon tevékenykedni, hogy a fogyatékos emberek teljes társadalmi egyenrangúságát biztosítsák. A megyében az Önök intézete az egyedüli, mely kiskorú fogyatékosok bentlakásos ellátására szakosodott. Nappali ellátó részlegeiben a fogyatékosok klubja és a rehabilitációs óvoda egyaránt fogadja Békéscsabáról és környékéről az ellátást igénylő kisgyermeket és fiatal felnőtt korú fogyatékosokat. A bentlakásos intézet 1978-ban létesült, így érthető, hogy a közel 23 éves épület méretében, struktúrájában, minőségében nem elégíti ki a ma érvényes előírásokat és humán szempontokból elvárható követelményeket.

E gondolatok jegyében hiszem, hogy ez a nap ünnep mindannyiunk életében egy újabb mérföldkő, ami a kitűzött céljaink eléréséhez vezet. Az Otthon rekonstrukciójának címzett támogatással történő megvalósítását az Országgyűlés törvény elfogadásával hagyta jóvá. A törvény értelmében, 2000-2002 években valósulhat meg 628 millió forint beruházási összköltséggel, amelyből a saját erő 63 millió forint. A rekonstrukciós program az infrastrukturális fejlesztés mellett főként a szakmai munka feltételeinek javítását szolgálja.

Ennek során nemcsak a bentlakásos intézményi ellátás, hanem a nappali ellátásban részesülők illetve a családban élő sérlültek életminőségében is, jelentős változást eredményez a mai nappal hivatalosan is induló fejlesztés. A lakóotthoni ellátási forma kiterjesztését – is biztosító beruházás- feltétlen segítséget jelent a fogyatékosok önállóságát támogató életforma megteremtésének és az esélyegyenlőségük biztosításának. A szakszerű, egyénre szabott gondozási modell biztosítása adott lesz az intézményben.”

Dr. Bohdaneczky Mária az intézmény igazgatónője meghatóan köszönte Domokos úr és Lakner úr személyén keresztül a Megyei Önkormányzatnak és a Családügyi Minisztériumnak a segítségét az intézmény lakói és dolgozói nevében.

Ez ünnep alkalmából köszöntötték nyugdíjba vonulása alkalmából az intézmény volt gazdasági vezetőjét, **Laczó Jánosné**t.

Az alapköletétel nemcsak képletes volt. Békés megye két országgyűlési képviselője, **Végh László** és **Domokos László**, és a **Szociális és Családügyi Minisztérium** képviselőjében **Lakner Zoltán** urak hárman, minden „külső” segítség nélkül elhelyezték az alapkövet, a dokumentációkat, és utána a kivitelező szakemberei átadták a munkaeszközöket és az urak az első lapát cementtől az utolsóig, sőt még a folyékony beton simítását is saját kezükkel végezték el.

Az ünnepséget az intézmény bentlakóinak jelmezes népi tánc műsora fejezte be, amelynek hatása sokáig kedves emlék marad a résztvevők szívében. Ilyen események válthatják valóra Goethe gondolatait:

„Naponta nő és tágul a világ.
Tegyétek tökéletesebbé tehát.
Mert ha jobb és tökéletesebb lett
Benne mindenki otthonra lelhet.”

Császárné Gyuricza Éva

Emlékezés régi májusokra

Virágzik az orgona, éppen úgy, mint régen...

Dalainkban, nótáinkban nagyon gyakori motívum az orgona és akác virágzása. Mi idősebbek, szívesen gondolunk vissza fiatalságunkra, hogy kedves dolgaink derűt varázsoljanak ráncosodó, fáradt arcunkra.

Május elseje, noha nem volt kimondott ünnep, mégis sok általánosan elismert esemény fűződött hozzá. Majálisokat rendeztek országsszerte. A napot zenés ébresztéssel kezdték. Akkor még szinte minden faluban volt cigánybanda, és gyönyörű muzsikaszó szolt „stradiváriukból”. A ligetek, a terek este megteltek fiatalokkal és hajnalig tartó vidám táncmulatság kezdődött. Sokfelé állítottak a május érkezésére májusfát. A leányok lakását orgonacsokrokkal díszítették. A legények bandába verődve szerenáddal köszöntötték kedveseiket, amit a lányok gyufagyújtással, esetleg gyertyafénnyel köszöntek meg. Az sem volt ritka, hogy az ablak nyitásakor egy szép virág adásával „fizettek”. Nem maradhatott el a három-négyszögű dalból a kedvenc sem, búcsúzásokor leggyakoribb volt a „jó éjszakát, jó éjszakát/ remélem holnap újra láthatom magát... Ahány tagú volt a legény-kolonia annyi helyen hangzott fel a tavaszi csillagos ég alatt egy-egy gyönyörű szerenád. A zenekart előre meg kellett fogadni, mert így volt biztos a dolog. Pénzben, vagy „természetben” is lehetett rendezni.

Az elmúlt századokban még szokás volt az iparosok életében a „világjárás”, a vándorút. S ilyenkor a fiatal szerelmes legény tartósan elszakadt kedvesétől. Ezt a helyzetet tárja fel a kedvelt régi dal:

„Tavaszi van, amikor nyílik az akácfa fehér fűrtös virága.
Alatta egy ifjú legény most indul a nagyvilági útjára.
Fel-felsőhajt, útra gondol, Isten veled, falum legszebb leánya,
Visszajövök, mire lehull az akácfa fehér fűrtös virága.
Ötvenszer is lehullott már az akácfa fehér fűrtös virága
Alatta egy ősz ember ül, most jött meg a nagyvilági útjáról.
Fel-felsőhajt, mültra gondol, meg arra a rég elhagyott leányra,
Visszajöttem, mire lehullt az akácfa fehér fűrtös virága.”

Az útra kelt ifjúból mester lett, sokáig tartott a vándorlás. Nagy volt a Monarchia területe. Íme, akkor is voltak vándorkezdű, tudásvágyó, vállalkozó szellemű emberek. És közben „az évek szálltak, mint a percek”, mint Villon mester idejében.

Május megint itt van, de régi, szép szokásai emlékké váltak, és emléküik is már „messze, mint az ég.”

Márton Gáborné

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd, Juhász Gyula utca 34/1.

Jogi tanácsadás

A kártérítés általános szabályai

Aki másnak jogellenesen kárt okozott, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, hogy az adott helyzetben általában elvárható, tehát mindent megtett a saját részéről, hogy a kár ne következzen be. Amennyiben az ügyben bíróság jár el, a bíróság a kárért felelős személyt, rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítheti.

A károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A károsult terhére esik mindazok mulasztása, akiknek magatartásáért felelős.

Nem jár kártérítés, ha a kárt a károsult beegyezésével okozták, és a károkozás társadalmi érdekét nem sért, vagy veszélyeztet.

A jogtalan támadás, vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása érdekében a támadóknak okozott kárt nem kell megtéríteni, ennek mértékét a bíróság ítéletében állapítja meg.

Ha többen okoznak kárt, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges, - ami azt jelenti, hogy bármelyik károkozótól egy összegben behajtható - egymással szemben pedig magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg. A kár a károkozók között egyenlő arányban oszlik meg, ha magatartásuk felróhatóságának arányát nem lehet megállapítani. A bíróság mellőzheti az egyetemleges felelősség megállapítását, és a károkozókat közrehatásuk arányában is marasztalhatja el, ha

- ez a kár megtérítését nem veszélyezteti, és tetemesen nem is késlelteti, vagy
- a károsult maga is közrehatott a kár bekövetkezésében, vagy igénye érvényesítésével menthető ok nélkül késlekedett.

Veszélyes üzem működéséből eredő károk

Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. A felelősség kizárása vagy korlátozása semmis, ez a tilalom a dologban okozott károkra nem vonatkozik.

Mentesül a felelősség alól az, aki bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származik.

Ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, egymás közti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni. Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, de a kár egyikük fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, a kárt ez utóbbi köteles megtéríteni. Ha a kárt mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenesség okozta, továbbá, ha ilyen rendellenesség egyik félnek sem állapítható meg, kárát felróhatóság hiányában mindegyik fél maga viseli.

Üzemi balesetért való felelősség szabályait külön jogszabály állapítja meg.

Állattartók felelőssége

Aki állatot tart, az általános szabályok szerint felel a kárért, amelyet az állat másnak okoz. Vadállat tartója úgy felel, mint aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat.

Épületről lezuholó tárgy által okozott kár

Az épület egyes részeinek lehullásából vagy az épület hiányosságaiából másra háruló kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértette meg, és az építkezés vagy karbantartás során a károk megelőzése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az épülete kifüggesztett tárgyak leesésével okozott kárért a károsulttal szemben az felelős, akinek érdekében a tárgyat kifüggesztették. Ezek a szabályok nem érintik a felelős személyeknek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse. Valamely tárgynak a lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás bérelője, illetve a helyiség használója felelős. Ha a bérelő, illetőleg a használó a károkozót megnevezi, kezességet felel. **Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.** Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezességet felel. Ezek a szabályok nem érintik a felelős személyeknek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

Ugrinné Dr. Katona Klára
Ügyvéd

SPORT

Labdarúgás - Hajrá fiúk!

III. 18. Gyomaendrőd VSE – Algyó 0:1

A látottak nem mutatták, hogy listavezető érkezett hozzánk. A mérkőzést zárt védekezés és lendületes, gyors kontrák jellemezték. A döntetlen hívebben fejezte volna ki a pályán történetek. A 22. percben baloldali szabadrúgásból Osán a hálóba fejelte a labdát. A bíró előbb megadta a gólt, majd a partjelzővel beszélve visszatavolta azt. A 80. percben a vendégek jobbról végzett szabadrúgását a berohanó Koncz 5 méterről góba fejelte.

Jók: Kondacs, Osán, Mester, Timár.

IV. 9. Martfű – Gyomaendrőd 2:3

Kemény, elszánt küzdelem volt a két csapat. Megérdemelten hoztuk haza a három pontot. Védelmünk, Hidvéggel az élen nagyon kitétt magáért.

IV. 15. Gyomaendrőd – Békéscsaba Jamina 4:2

Az ötödik percben Cseke révén vezetést szereztek a vendégek. A 25. percben Tóth remek átadását Hunya 10 méterről a hálóba fejelte. Kiegyenlítettünk! A 30. perc hozta meg a vezetést. Hunya meglepett a védők között, lövését a kapus kiöklözte, de a jókor érkező Ilyés a hálóba talált. 2:1. A 63. percben Timár lövése talált a kapuba. 3:1. 71. perc következett, Tóth remek indítást Hunya a hálóba küldte. 4:1 A 87 percben a jobbról beküldött szögletet a magasan felugró Jantyk juttatta a kapunkba, így lett 4:2 a végeredmény.

Jók: Hidvégi, Hunya, Tóth.

IV. 21. Gyomaendrőd – Hódmezővásárhely 2:1.

Kitűnő játévezetés mellett nagyiramú kemény csatát vívott a két jól felkészült csapat. Az endrádiek szereztek meg a vezetést Mester révén. Az első felidő remek haza jöttek, s a gól mellé 3 kapufa találatot is hozott. Szünet után a Vásárhely kemény iramot diktált. Sikerült is az egyenlítés. Az utolsó 5 perc döntötte el a pontok sorsát: Osán lőtt a sarokba. 2:1 megszületett az újabb győzelem!

Jók: Osán, Hidvégi, Bélteki, Hanyecz.

A tabella állása:

8. Gyomaendrőd VSE 11 5 0 6 16:19 16.

Megyei I. oszt. Szeghalom – Gyoma FC 1:2. Ezzel a Gyoma FC a 15 helyen áll.

A Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola remek sportsikerei

Március 22-én rendezték az Olimpiai Futóverseny körzeti döntőjét városunkban. A megérettetésen teljes csapattal, 32 fővel vett részt az iskola. Eredmények:

Korcsoport	Nem	Helyezés
I.	leány	Első
I.	fiú	második
II.	leány	Első
II.	fiú	Első
III.	leány	Második
III.	fiú	Első
IV.	leány	Második
IV.	fiú	Első

Egyéni győztesek: Balogh Hajni, Hanyecz Ágnes, Havelda Róbert, Kiss Imre, Alt Zsolt.

Március 30-án Békéscsabán a felső tagozatos körzeti győztes csapatok részvételével rendezték meg a futóverseny megyei döntőjét, ahol mindkét csapat kitűnően szerepelt.

IV. Korcsoportban táv 300 méter Diákolimpia Bajnoki cím! (Alt, Jakus Imre, Cserenyecz Gábor, Szurovecz Zsolt, Varga Tibor.)

III. Korcsoportban táv 200 méter Diákolimpia második helyezés. (Kiss Imre, Dógi Jenő, Fekécs Zoltán, Smiri Róbert, Piukovics Tibor.)

Mindkét fiúcsapat országos döntős lett. A verseny helye, ideje: Gödöllő, április 19.

Felkészítő tanár: Vaszkán Gábor

Itt jegyezzük meg, hogy **Makár Tamás** egyéni versenyzőként középszintű képzésű, s a 3,500 méteren ezüstérmert szerzett.

Lapzártakor érkezett a hír, hogy Gödöllői Országos versenyen a 385 egyéni induló közül **Alt Zsolt** az 55 helyen végzett, ami a résztvevők számát figyelembe véve igen szép eredmény. A 38 csapat versenyében a Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola csapata 21 helyen végzett. A pálmát a dunántúliak vitték el az első 15 helyel. Az iskola mégis büszke lehet eredményére, hiszen a „keleti régióban” a második lett (csak Eger csapata előzte meg), Békés megyét tekintve pedig az első lett a csapat.

Évadnyitó duatlon verseny Jászberényben

Március végén rendezték meg az idei országos duatlon versenyt. A rendhagyó duatlon számban (3 km futás – 12 km. Kerékpározás – 3 km futás – 12 km. Kerékpározás – 3 km futás), ami a válogatottak felkészülését szolgálta, a gyomaendrőd **Makár Tamás** remekül hajrázott sok felnőtt és válogatott versenyző között óriási csatában küzdötte fel magát a dobogó 3. fokára.

folytatás a következő oldalon!

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed a középkorban

A vár

A templom körüli vár sík területen, szabálytalan ötszög alakban egy és egyenyed katasztrális hold területen, öt öl magas és öt láb vastag köfalakkal épült. A lőrészekkel, nyolc erős bástyával ellátott falak építése a hagyomány szerint 1241-ben éppen a tatárjárás esztendejében fejeződött be. A tatárjárásról így vélekedik Huszti András „...Toldalék helyett ezt is megtarthatjuk, hogy ez után a veszedelmes fátum után, nem lévén két esztendő alatt, hogy az földet kik műveljék, az haza fiai között, olyan nagy éhség támadott, hogy annak elszenvedhetetlen nagysága miatt sokan megholtanak légyen. -Az is megtartásra méltó, hogy a tatár járása adott arra alkalmatosságot, hogy Erdélyben az Nagyenyed-i kastély építtessék. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy nagy igyekezettel építettek a várat, s a "nagy őrtornyot, mely eredetileg védelmi célokat szolgált, 34,66 méter magas és 9,50 méter átmérőjű falaival állítólag 1239-ben fejeztek be. Faragott kövekből épült falain ma is több réteg fedezhető fel, ami talán az építés különböző éveire utal. A hagyomány szerint 17 évig épült. A gótikus stílusban épült templom erős bástyája volt a gyülekezetnek.

Jóval a reformáció után, a várat a patak vizével táplált árok vette körül, melyet csak a XVIII. század végén kezdtek betömni, házakat és üzlethelyiségeket építve a feltöltött helyre, miután az árok nem nyújtott védelmet a modern harci eszközök ellen, az épületek pedig jövendelműségük mellett a város tisztaságát és szépségét emelték. Az árok és a fal között, ha nem is egész kerekben, de a kastély körül kétszáz méter magas és 9,50 méter átmérőjű falaival állítólag 1239-ben fejeztek be. Faragott kövekből épült falain ma is több réteg fedezhető fel, ami talán az építés különböző éveire utal. A hagyomány szerint 17 évig épült. A gótikus stílusban épült templom erős bástyája volt a gyülekezetnek.

sen veszedelem idején állandóan zárva voltak a kapuk, melyet békében is minden este 9 órakor zártak, felvonván az árkon át vezető hidat. A kapuőr az északi kapualjban a kastély alatt balra lakott. míg az utolsó őr, az öreg Segesdi, 1849 jan. 8-án áldozata nem lett hivatásának, s vele pusztult el az őrszoba is.

A várfalba nyolc bástya van beékelve, melyeknek építkezési idejét ma már nem lehet meghatározni. P. Szathmári Károly szerint a régebbiek a XIV. századból valók, a legújabb a XVII. században épült. Ezek egyes céh tulajdonai, feltételezhetjük, hogy ők is építették azokat. Békében gabona és szalonnaraktárnak használták a bástyák raktárait. Némelyikben ma is látszanak a céhek jelvényei. A kastélytól nyugatra, amint a rajta levő címer mutatja, a kovácsoké volt. A nyugati oldalon következő két kis bástya egyike a Szentlélek Társaságé, mely régen a Kalandos Társaság néven temetkezési egyesület volt. Bár igen sokoldalú munkásságot fejtett ki, tagjainak erkölcsi magaviseletére is vigyázott, beteget ápolott és sok szociális tevékenységet is kifejtve a testvéri összetartást, társadalmi együttlétet ápolta, hiányt pótolva különösen azok számára akik egyik céhbe sem tartoztak. Mellette van a fazekasok bástyája, majd a szegleten a szücsöké, mely régi okiratokon a kerekesek bástyájának van említve, lehet, hogy ezekkel közös volt. A déli kapu mellett az un. csipkés bástya a timároké vagy vargáké, azután következik a csizmadiáké akiknek bástyájában a lakosok is részt kaptak, majd a szabóké, végül a vár keleti részén az 1933-ban felig lebontott mérsáros bástya. Az 1800-as években említve vannak még az ötvös, gombkötő, borbély és szíjgyártó céhek. Sajnos adatok hiányában ezek részletes történetét nem ismerjük. A várban nagy földalatti pincék sőt alagutak nyomai is találhatóak a régi város területén, de sem azok építkezési idejét, sem kiterjedésüket nem ismerjük. Az alagutak történetét következő lapszámunkban fogom ismertetni.

BAJUSZ TÜNDÉ

Harmadfokú karantén Kolozsváron

Az Állategészségügyi Igazgatóság bejelentette, hogy Kolozs megye a veszett róka, kutyák és az általuk megmárt háziállatok miatt kritikus helyzetbe jutott. A megye 10 helységében, többek között Kolozsváron is, harmadfokú karantént voltak kénytelenek elrendelni. A veszett álatok kilövésére ezer vadászt mozgósítottak, akik pillanatnyilag az igazgatóság rendelkezésére állnak. Eddig tizenhat róka és több mint tíz kutyát lőttek ki. A sajtó útján is figyelmeztetik a lakosságot, hogy bármely gyanús esetről, tapasztalt rendellenességről azonnal értesítsék a helyi állatorvost.

(Horváth Gyöngyvér SZABADSÁG)

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosí út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bíó papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

a sporthírek folytatása az előző oldalról

SEAC SUB Duatlon verseny Szegeden

Április 4-én rendezték meg a versenyt. A versenyzőkre 2 km futás – 4 km kerékpározás – 1 km futás várt. **Makár Tamás** a sprinttávot 18:15 perc alatt teljesítette, s így elsőként ért a célba és felállhatott a dobogó 1. fokára.

Coca-Cola Kupa Békéscsabán

Itt minden évben megrendezik a kupa gyalogló, futó és duatlon versenyeit. Az idén április 8-án vasárnap dördült el többször a startpisztoly. Gyomaendrődről két fiatal vett részt a versenyen: **ifj. Jakus Imre** a 6 kilométeres futó számban indult, ahol 25:01 perccel a 23. helyen ért célba, de kategóriájában a 3. helyezést érte el, **Makár Tamás** a duatlon kategóriában indult (2.2 km futás – 8 km kerékpározás – 1.8 km futás) és a dobogó 2. fokára állhatott. Gratulálunk a győzteseknek!

MÁRTON GÁBOR

Sarokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet-
ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

Folyamatosan friss húsok

- ✓ akciós termékek
- ✓ kolbászhus minden mennyiségben
- ✓ cukrászsütemények
- ✓ tortarendelést felvesszünk

Blaža u.27. Tel.:386-691

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6.30-tól 17 óráig
szombaton 6-tól 12 óráig
vasárnap 7-től 10 óráig.

A Széchenyi terv

A terv súlypontjai

1. Lakásépítési program

A magyarországi lakáshelyzet a fejlett országokhoz viszonyítva elmaradott, bár az általános mutatók nemzetközi összehasonlításában még mindig kedvező képet mutatnak. A lakásprogram évente 35-41 ezer új lakás felépítését tűzte ki célul. A mennyiségén túl fontosak azonban a minőségi elemek: az első lakás megszerzésének biztosítása, a települések szerkezetével összhangban a bérlakások számának gyarapítása és a lakás-mobilitás elősegítése. A lakásállomány-korszerűsítés külön fejezet, hiszen a lakások komfortjának növelése, a lakásüzemeltetéshez felhasznált energia mennyiségének csökkentése az Európai Unióhoz történő csatlakozásnak egyik feltétele.

A lakásprogram forrásaihoz jelentős mértékben járul hozzá a költségvetés, a regionális és önkormányzati, valamint a banki lehetőségek bővítése, a rájuk épülő pályázatok kialakítása és azok modellszerű összefogása.

2. Autópálya- és közútfejlesztési program

Magyarországon halad át az európai közlekedési rendszer hat fontos nemzetközi útvonala, összesen 1.230 km hosszan. Jelenleg ennek kisebb hányada, csupán 41 %-a kötődik a meglévő gyorsforgalmi úthálózathoz. Az autópályák kitérő lehetőségeket nyújtanak a nemzetközi gazdasági vérkeringésbe történő bekapcsolódáshoz. Az autópálya építés az elmaradott térségek felzárkóztatását is szolgálja. Becslések szerint 10 perces időelőny nyeresége az exportpiacok elérésében az érintett területen a munkanélküliséget 0,3%-kal csökkenti. A gyorsforgalmi utak kiépítése – az 1999. évi kormányhatározat szerint az 1998. évi árakon számolva 600 milliárd forint fejlesztési forrást igényel, amely egyes finanszírozási – állam, magán és EU forrásokból – fedezhető.

3. Regionális gazdaságfejlesztési program

A hazai társadalom és gazdaság esetében egyenlőtlenségek szinte minden lényeges területen megfi-

gyelhetők. Igaz, ez mind a gazdasági teljesítményre, mind a munkanélküliségre és a külföldi tőkebeáramlásra is. A Széchenyi Terv megállapítja, hogy a regionális gazdaságépítés fontos elemei az ipari parkok. Ugyanakkor azt is kimondja, hogy újjak létesítése ma már döntően csak a hátrányos helyzetű térségekben indokolt. Szükséges viszont a meglévő szolgáltatásainak fejlesztése, az ott található vállalkozások közötti kooperációk erősítése, az ipari parkok regionális hálózatának a megteremtése.

A beszállítói rendszer kiépítésénél cél, hogy a beszállítók között is jöjjenek létre regionális alapon termelési és innovációs kooperációk, információs kapcsolatok. A vállalkozási övezetek megfelelő mozgásteret biztosítanak az ipari parkok betelepülésének és a határon átnyúló közös programok megvalósításának is. Új szabályként kezelhetjük, hogy az autópálya-fejlesztést – a regionális húzóhatások érdekében – szorosan össze kell kapcsolni az érintett térségek belső gazdasági kohéziójának, termelési, innovációs és információs hálózatainak kialakításával. Magától érthetően a

turisztikai fejlesztésben is célszerű elősegíteni a régiók komplex kínálati struktúrájának megteremtését.

4. Kis és középvállalkozás fejlesztési program

Közismert, hogy a kis és közepes vállalkozások pozitív szerepet játszanak a foglalkoztatási helyzet javulásában, ugyanis a munkahelyek kétharmadát ezek biztosítják. Ugyanakkor ez a szektor a vállalkozók által létrehozott bruttó hazai termékeknek kevesebb, mint felét állítja elő. A program a versenyképesség növelése érdekében a vállalkozói kapcsolatok és ismeretek fejlesztése, az EU integrációjára való felkészülés támogatása mellett a tőkéhez való hozzájárulás javítását, és a működés adminisztratív feltételeinek könnyítését is célul tűzi ki. A program az állam feladataként jelöli meg a képzésnek és információs kapcsolatok építésének segítségét, az erre szolgáló eszközrendszer fejlesztését. Az inkubátor program, a piaci viszonyoknál kedvezőbb háttérrel biztosít a kezdő vállalkozásoknak. A kis- és közepes vállalkozások finanszírozási lehetőségeinek bővítése számol a célnak megfelelő kamattámogatással, a mikor-hitel program segítségével, a lízingprogram lehetőségeivel, és más speciális pénzügyi alapok, konstrukciók indításával.

Dr. Latorcai János

A következőkben a beszállítói-, turizmusfejlesztési-, kutatási, fejlesztési és innovációs programról lesz szó

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Kolbász, bor verseny Gyomaendrődön

Régi olvasóink tudják, hogy tavasszal már hagyományá vált, hogy a helyi **Kertbarátok Köre** tavasszal megrendezi a házi készítésű kolbászok és borok versenyét. Így volt ez idén április 4.-dikén is. Tíz óraker kezdődött a zsűri szigorú, de igazságos, és kellemes munkája.

16 vastag kolbász, 3 vékony és 1 pulyka kolbász mérettetett meg, és a bornevezések is szép számmal voltak. Összesen 32 tétel bor: vörös, rosé, gyümölcs és must várt elbírálásra.

A zsűri mintegy 3 órás munka után hirdetett eredményt:

Vastag kolbász kategória győztese: Szmola Béla, második Kéri István, és

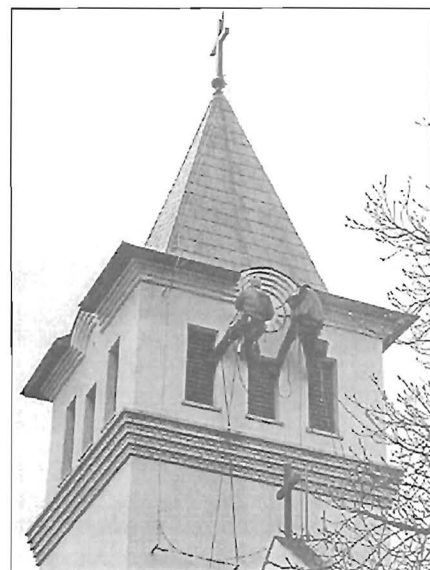
harmadik díjat kapott Kulik Zoltán által készített, a **vékony kolbász győztese Vaszkó András**, második lett Dr. Kovács Béla, harmadik helyezést ért el: Gózon Mihály által készített kolbász. **A pulyka kolbász kategóriában csak egy pályázó volt, így Mogyorós József** kapta az elismerő oklevelet. **A fehérbor kategóriában az első és második helyezést Dr. Kovács Béla**, a harmadik helyezést Sípos Dezső bora kapta. Dicséretes minősítést kapott még Vaszkó András bora. **A Vörös bor győztese Dr. Kovács Béla**, második díjasa: Tímár Attila, harmadik díjasa: Csath Sándor bora lett, dicséretes minősítést kapott R Nagy János vörös bora. **Gyümölcsbor kategóriában: első díjas volt Dr. Kovács Béla. Rosé borból az első helyezést Mogyorós József**, második díjas Szmola Béla, és harmadik díjas is Szmola Béla bora lett. **Must kategóriában: első lett Adamik Aladár**, második és harmadik, Kulik Zoltán, által készített must lett. Akik el szoktak jönni, csak azok tudják, hogy milyen kellemes, jó hangulatban telik el egy ilyen délelőtt. Sajnos idén sokan hiányoztak a tavalyi versenyzők és résztvevők közül.

A bor zsűri tagjai évek óta ugyanazok: Gyuricza Anatalné, Mótyán Tibor Szarvasról, és Tímár János Gyomaendrődről. A kolbász zsűri megújult, és kiegészült két igazi szakértővel. Kovács Antal Gyomaendrődről, Kupecz Sándor Szarvasról, és ott volt két régi zsűri tag is, Császárné Gyuricza Éva és Adamik Aladár Gyomaendrődről. A versenyt és a résztvevőket köszöntötte, a zsűrit pedig „ellenőrizte” Dr. Dávid Imre polgármester úr.

*Tudósított, és zsűrizett:
Császárné Gyuricza Éva*

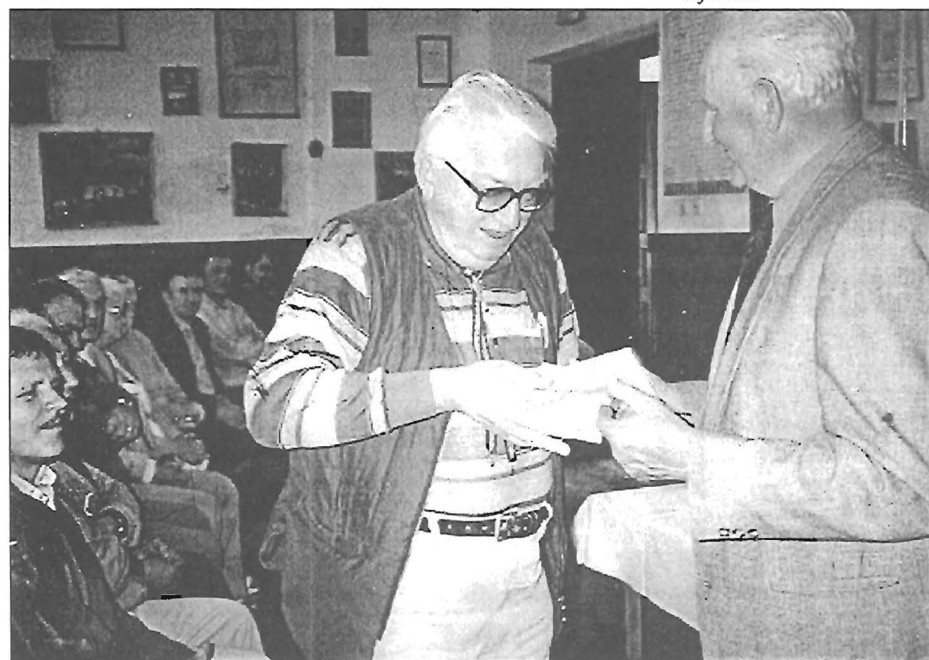
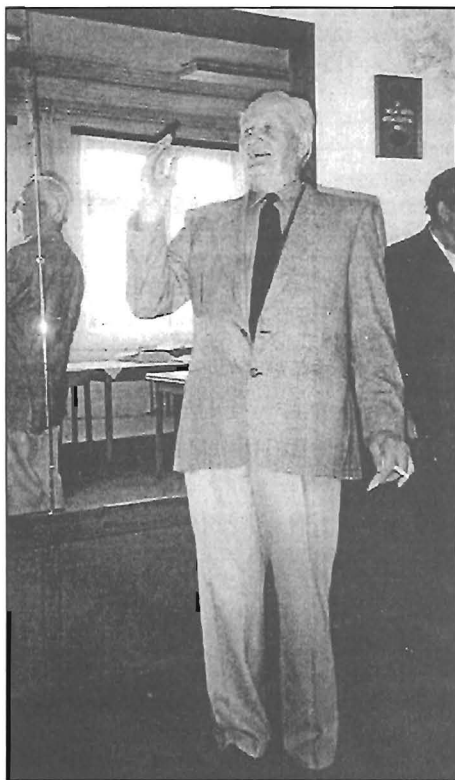
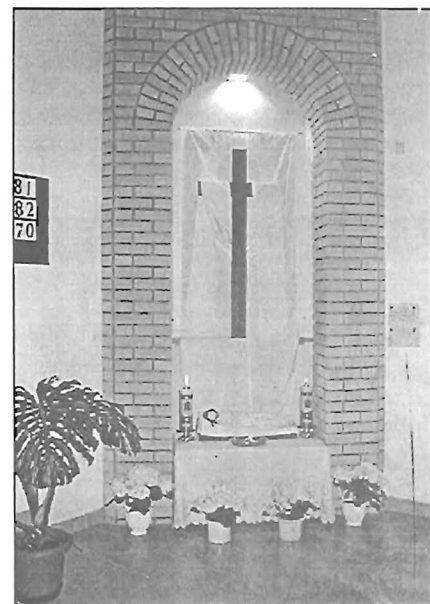
díjátvétel

Hunyai toronyóra

Húsvét előtt, április 10-én elkészült az új hunyai templom toronyórája is. Ez azért is öröndetes, mert a régi templomnak nem volt órája.

Szentsír Endrődön és Hunyán

Mária néni meséi

Miska meg barátai

II. rész

Emlékeztek rá, ugye gyerekek, ott hagytam abba a mesét, hogy Kukucska szörnyen szeretne volna tudni, ki volt az az apró emberke, aki csigaháton lovagolt.

- Én tudom! - kiáltotta büszkén a gomba - épp az imént csörögte el a szarka, hogy Hipp-Hopp, a varázsló kisínást fogadott. Ő lesz az bizonyosan. Ott lakik Hipp-Hoppal a Bűvösbarlangban.

- Nahát! - makogta Kukucska, és egyszeriben nagyon sürgős lett a dolga. Még elbúcsúzni is elfelejtett, vilámgyorsan eltűnt a sűrű lombok között.

- És még azt mondja magáról, hogy ő nem kíváncsi. - Kuncogott a sün, - fogadom, hogy azóta már ott kuksol a százesztendőös tölgyön, ami a Bűvösbarlang előtt zúgatja koronáját. Kukucska, hogy valamit kilessen abból a sok furcsaságból, ami odabent történik. Meri hogy van ott furcsaság bőven, az bizonyos. No, de én el is búcsúzom, mert levesnótát dudorász a gyomrom. Hanem előbb szeretném, ha megígérnéd, hogy ha megint erre jársz, nem kerülöd el a házam, szívesen látlak vendégül. Akármilyen hangya megmutatja az odavezető utat. Miska megköszönte a meghívást és boldogan ígérte, hogy gyakran felkeresi Tóbiást, és az egész gyönyörű csodákkal teli meseerdőt.

- Másnap már be is váltotta ígéretét. Kukucska éppen egy jókora zsákokat foltogatott, mikor megpillantotta az ösvényen ballagó Miskát. Hát te hová mész? - hagyott ott tüstént csapot, papot, és még köszönni is elfelejtett, úgy igyekezett lejutni a fáról.

Miska örvendezve simogatta a vállára telepedett mihaszna kis mókus. - Szervusz Kukucska! Sün Tóbihoz indultam, megígértem neki, hogy meglátogatom. Nem kísérsz el?

- Dehogynem! Bólogatott buzgón Kukucska. - Ezt a zsákokat majd megfoltozom holnap.. Csak arra kérek, hogy előbb gyere el velem a Bűvösbarlanghoz. Tudod, Hipp-Hopp a varázsló ilyenkor szokott elmenni otthonról. Igazán nem vagyok kíváncsi, de szörnyen szeretném tudni, hogy magával viszi-e a kisínását is!

- Azt hiszem, nem nagyon illik leskelődni mások után. - Tétovázott Miska, de Kukucska hízelvegve duruzsolt a fülébe: - Makk! De mikor úgy szeretném látni! Azzal igazán nem csinálunk semmi rosszat.

- Gondolod? Hát nem bánom, odamehetünk éppen, csak mutasd az utat!

- Makk! Gyere csak utánam! - ugrált ágról ágra a mókus. Miska alig tudott a nyomában maradni.

Egyszerre aztán megtorpant a mókus, és titokzatosan sutfogott: - Oda-

nézz! Ott a Bűvösbarlang! Látod?

Miska ámuldozva bámult arra a hatalmas sziklára, amin valami ákom-bákom írás alatt egy jókora barlangszáj tátogott. - Mi lehet ez a felirat? Csak nem valami bűvös varázsige?

- Dehogysis - kuncogta Kukucska - az csak egy vers. Hipp-Hopp festette oda egy jó nagy ecsettel. Már tudom is kívülről! Elolvasta nekem Bagoly Balambér. Úgy hangzik, hogy:

„Ne kerülöd e tájat messze, ne rettenj a furcsa neszre!

Illatos a barlang füstje, varázsitalt főz az üstje.

Itt egy mágus bűvöl-bájol, ha akarod, elvarázsol.”

- Jaj, dehogysis akarom! - rémüldözött Miska, és jobban szeretett volna már messze lenni innen. Eppen oda akart szólni Kukucskának, hogy jobb, ha odébb állnak, mikor egyszerre csak megnyikordult egy láthatatlan ajtó, és kilépett a barlangból egy csodálatos alak. A fején hosszú, hegyes süveget viselt, a köpenye meg olyan bő volt, hogy betakarhatta volna vele az egész Meseerdőt. Körös-körül tele volt mázolja mindenféle furcsa ábrákkal. Holddal, nappal, csillagokkal, meg ki tudná mivel. A szakála olyan hosszú volt, hogy háromszor körülcsavarhatta a nyakán, és még így is a földet söpörte vele

- Legalább nem kell neki nyaksál, - kuncogott titokban Miska, de nyomba elszállt a nevetétnékje, mikor Kukucska odasúgta neki, hogy ez nem más, mint Hipp-Hopp, a varázsló. Most indul a Varázsvárosba, hogy elhozza onnan a varázsszereit, de a kisínást nem viszi magával! Igazán nem vagyok kíváncsi, de azt szörnyen szeretném tudni, hogy mit csinálhat az most odabent a barlangban? Mi lenne, ha bekukucskálnék egy csöppet?

- Szó sem lehet róla! Toppantott haragosan Miska. - Idáig csak elkísértelek, de ebbe már nem egyezek bele!

- Mit vagy úgy oda? - Vágott közbe szelesen a mókus - hiszen csak ideugrom a barlang tetejére, és bepislantok egy csöppet a kürtönyilásba.

- Örök harag, ha megteszed! - Kiáltotta Miska, de sajnos már későn. Kukucska ott kuksolt a barlang tetején, és ő borzalom! Abban a pillanatban sűrű füst csapott ki a kéményből. Kukucska tüsszentett is egy nagyot, aztán kalimpálva eltűnt a kürtönyilásban.

- Kukucska! Kukucska! - Kiáltotta kis barátja nevével kétségbeesetten Miska. Am csak a fák zúgtak körülötte szelíd méltósággal. A barlangból semmi hang nem hallatszott. Szegény, szegény Kukucska! Szípozott bánatosan. - Mi történhetett vele ebben a titokzatos barlangban?

Kedves gyerekek!

Ne feledkeztek meg Anyák Napjáról! Ezért küldök nektek egy szép verset is.

ALUDJ, ÉDES ANYUKÁM

Nézd csak! Nézd csak babukám! Elaludt az anyukám.

Ne mocorogj, maradj szépen csendesen a babszéken! Én is melléd ülök halkán, nehogy álmát megzavarjam.

Ugye tudod, babukám, fáradt az én anyukám, mindig olyan sok a dolog, egész nap csak sűrűg-forog! Odamegyek csendben, halkán, álmát nehogy megzavarjam.

Betakarom... így ni... lám, aludj édes anyukám! Megcsókolom a két szemét, hadd álmodjon sok szép mesét! Így altat el ő is engem. Orzi álmom halkán, csendben.

Látod, látod babukám, ilyen az én anyukám. Szeretem is nagyon, nagyon! A szavát is megfogadom! S most őrzöm az álmát halkán, csendben, nehogy megzavarjam.

A mesét és a verseket írta:
IVÁNYI MÁRIA

Trodalmi oldal

Tegnapok emléke I.

Illó-villó szitakötő szállott a bozontos mesgyén nőtt kőkénybokr vezérágára, alig néhány lépésnyire hozzánk. Gyöngyszemű hatalmas fejét karcsú potrohához érintette, majd kirúgta magát az ág hosszában. Így balerináskodott nagykecseken, mint a szerelmi márból serkenő asszony, azután a forgószél hirtelenségével felkerekedett és tovaúszott az enyhe szellő hullámain, a kiégett tarló felett.

Augusztus végi délután volt, rekkenő forróság, melyben egyaránt nyelvelt a kanász és barom. Száraz orral féntéregetek a tehének. Lomhán vánszorogtak a disznók. Tátogó szájjal nyelveltek a libák. Mi pedig, a kanásznépség, kabátjainkon hencseregve meguntuk már a játékot is. Szótlanul néztük a szívárványló rovar s valójában mégis csak akkor rebtent utána az értelmünk is, amikor Tóth Jóska, a Gergely Gergely gazda kanásza belerikkantotta a pállott csendbe:

- Nézzétek, mekkora szitakötő!

S ezzel átment bogozott végére az unalomnak...

Hornok Irén letette a vörössárga hajú tengericső babáját. Hanyecz Laci a kukoricagyökér pipát, amit javában faragott. Bula Péter belerúgott a gőzkazáná formált cseréphéjú tökébe, s Oláh Laci a kalapja mellé szúrta a zsákvarró tűt, amivel belétört akáctövist bányászott a nagylába ujjából. Még szegény hibbant Oláh Örsének is értelemmel villant a szeme. Felugráltunk mindahányan, és a szívárványló szitakötő nyomába iramodtunk.

Szállt, lebegett az a jótét lélek, mint valami testet öltött illúzió, s aztán ráereszkedett az országút menti kilométerköre, ahol utolérte a szívtelen halál.

A gyilkos botot Bula Péter dobta, de a Káin-szándék mindahányunkban közös volt, akár az ámyékában kullogó büntudat. Álltunk és néztük az elformátlanodott rovarroncsot, mely egy csupa illat vadgyopár virágcsészéjén feküdt. Bizony bántuk, hogy áment tettünk tüneményes léte után. Jobb lett volna címára kötve repülőgépesdit játszani vele, vagy társat fogni és birkóztatni őket.

Szinte jól esett hallanunk, amikor Hornok Irén száján kapujára lelt a szánom-bánom:

- Temessük el, mint egy szép menyasszonyt!

Ritka egyetértésben kiosztottuk a szerepeket. Tóth Jóska lett a pap, Oláh Laci, Hanyecz Laci a sírásók, én a megszorodott szívű apa, Irén a gyászoló anya. A tépett szívű völegénységet jobb híján szegény félházhelyes Oláh Örsének szántuk, de mivel nem illett reá a szerep, kineveztük tehát siratóasszonynak. S hogy nagyobb legyen a gyász, végzésbe mondtuk: A Körösben fürdő völegényt lehúzza az örvénykarú víziember, a topelyec...

Kibontott tökvirágra fektettük kedves halottunkat, pipacszirom lett a szemfedélje, s az én gyufásdobozban formált sártéglából épített, árokfű szénájával fedett játéktanyám udvarán, komoran, ünnepélyesen megkezdődött a gyászszertartás. Perceken belül elkészült az araszos-mély sírgödör, búzavirág kék szirmával béleltük, s Tóth Jóska kihúzott ingderékkel, papos hangon kornyikálni kezdett.

- Dominiusz vóbiszkum!

- Deo gráciász! – rezgettette reá Péter, a kántor, kiakolbólintva véle az áthítatból:

- De hiszen ide Et kum spiritutó tuó való! Még ezt sem tudod!

Nékem rontottak mindahányan. Micsoda apa az, aki a leánya temetésén is okosodik!! Szégyellhetném magam... Hamarvalóst végére is értünk a liturgiának. Tanyai gyermekek voltunk, évente egyszer, ha falujárók s ha havonta egyszer Szent Misét mondani ki is hintőzött a pap a polyákalmi kápolnás iskolába, inkább a harangláb

alatt vártuk, mikor ránthatjuk meg a szűzmariás csengőcske kotelet! Itt pedig ugyan nem ragadott reánk a reszpontórium tudománya.

A kántor búcsúztatni kezdte a jobblétre szenderült szitakötő menyasszonyt. Anyjától, apjától, testvéreitől, tisztán maradt leány-ságától. Összehebrélt az lút, lát, eget, földet a „Jézus az én reményem” közismert dallamára, mi pedig úgy tettünk, mint akiket marcangol a fájdalom.

- Kicsikém, édesegyem – kesereveskedte Irén. – Letepett, patyolatliliomvirágom...

- Ne sírjál, édesanya – vigasztaltam, ahogy a temetéseken láttam -, ezen már nem fordít senki!

- Csak a szegény Oláh Örsze, a hivatásos siratóasszony vonta ki magát a könnyes végtisztességtételből. Nyáladzó szájjal báméskodott egy bús krugattással nyugatnak húzó darumadár után, míg Tóth Jóska főtisztelendő úr, elunván a szívtelességet, teljes erőből a teher-tiporta fájós lábára hágott. Örsze felordított, mondott egy veresyalozóan csúfat, és a pap elálló füleibe kapaszkodott.

A temetés véget ért. Jóska elszántabb volt, Örsze vagy másfélszer annyi éves, s agyalágyultságában sem elszaladó. Vívta hát ezeregyig. Betapodták a sírt, szertegázolták azóta is egyetlen tanyámat, le-tiporták a kulcsból öntözött pártenyényi búzavetésemet s már a Jóska majorudvarán folyt a háború, amikor Oláh Laci fegyverszünetet kiáltott.

- Hé! Kárba ment a jószág!

Jóska öklözött még egyet Örsén, az utolsót rándított vörhenyes haján, majd uccu neki, vesd el magad, ostorvégre kaptuk a kukoricásba szokott barmainkat, és visszatereltük a tarlóra, ahol megbékéltek a lehetetlennel.

A tehének lomhán kéröztek. A libák szárnyuk alá dugott fejfel szundikáltak. A disznók rőfögve túrtak a földimogyoró és más jóízű gyökerek után. Csak mi, kanásznépségek nem tudtuk mivel agyon verni az időt.

- Tartsuk meg az Irén lakodalmát Hanyecz Lacival, amit tegnapelőtt szertevért a záporosó – javasolta Tóth Jóska.

- Jó, jó, de mi lesz a vacsora! – okoskodott Bula Péter. – Mert üres hassal, lankadt vonóval a cigány se muzsikál.

- Lopok sütni való kukoricát a másik dűlön éppen csövezik a sarjú – ajánlkozott a völegény.

- Szerzek gyümölcsöt a Tonti Hagácsék kertjéből – eszmélt Péter, és háttal fordult a föld felé bágyadozó napnak.

S mi, maradék kanászok, csoportokra szakadozva vártuk a készet s üztük az unalmat. Oláh Laci alagutat ásott a kilométerkő alá. Tóth Jóska a nagy kanunkat nyergelte. Irén marmancsikvirágot fűzött békalencsészárra, menyasszonyi koszorúnak. Én pedig a még mindig szipogó siratóasszonnyal kötöztködtém:

- Te Örsze, adjál csapósugárnak valót a Bimbótok farkából.

- Nem adok, mert megver az édesapám. – Hát akkor vágok! – S már indultam is a békés, tőgyével harangozó tehén felé. Bunkósbotja zúgva repült utánam, s nagyot koppant a bokámon. Lekucorogtatott a fájdalom. Előbb keserű könnyeket sírtam, majd nagykorúvá forrt bennem a fájdalom. Hanem akkor marokra a karikásosor nyelét és sántikálva futottam utána. Vágtam, mint a répat. Kitérni nem tudott, szembefordulni nem mert, hangos óbégató sírással ungon át, beregen át célba vette a tanyájukat. S állatai rendre utána.

Míg én Örsével rontottam a békét, a völegény is térült a zsenge kukoricával. Tüzet rakott egy disznótúrásban s a pörkölődő tejes tengeri malátás illatára összeszaladt szájunkban a nyál. Hát még amikor Péter is kirakta inge derekából a nézni is szépségesen jóízű gyümölcsöket!!

- Hát akkor kezdhethük az esküvőt! – készült papi szerepére Tóth Jóska, húzkodva kifelé az ingét. Irén is felállott, fején narancsvirág koszorújával. Olyan szépen, akár egy valódi menyasszony.

- Menjetek az égi csudába, két szentfazék! – ágáltunk kórusban. – Azt megtartottuk a múltkor, csak a lakomát verte széjjel a záporosó.

S már vetődünk is a karamellás sültkukoricára, hamvas szemű szőlőre, asszonyforma körtére, öklömyi ringlőszilvára. Főtisztelendő Tóth Jóska kilépett az egyházi rendből. Csak Irén sírt keseresen, fején hervadó koszorújával, mintha érzete volna szegény, hogy az igazi esküvőt is elsajnálja majd tőle az élet...

TÍMÁR MÁTÉ

(Megjelent 1984. ben

„Amikor a szerelem véget ér” c. novellás kötetben)

Ízes ízek

Lingli tüdőleves

50 dkg marhatüdő (vagy borjú tüdő), 1 evőkanál olaj, 1 evőkanál liszt, 1 evőkanál fokhagyma granulátum, 6 db nagy főtt sárgarépa, 1 csokor snidling, citrom, só.

A tüdőt csontlevesben kifőzzük, ledaráljuk a legfinomabb lyukú darálón. Zsír-
ból, lisztből rántást készítünk, beletesszük a fokhagymát. A ledarált tüdőt a rántáshoz keverjük, és kevés só-t teszünk hozzá. A húsvesszel felengedjük mártás sűrűségűre, vagy kissé hígabbra. Kockára vágott főtt sárgarépát téve bele, tálaláskor snidlinggel meghintjük, citrommal savanyítjuk ízlés szerint.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

május

1-én: Ha Fülöp és Jakab napján száraz és a meleg az idő, akkor bő termést remélj

12-én: a Pongrác napi eső jó a mezőnek, de árt a szőlőnek

12-13-14-én: Pongrác, Szervác, Bonifác – a fagyos szentek

25-én: ha Orbán nevet, a szőlő sír, ha sokat dörög, jó esztendő lesz

Szólások

Ha a disznók egyfelé fekszenek, eső lesz, akkor is, ha a macska hentereg.

Ha a birkák szaladgálnak, vagy kergék, erős szélre és esőre kell számítani.

Májusi sár aranyat ér.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

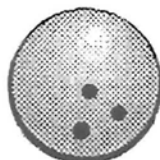

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

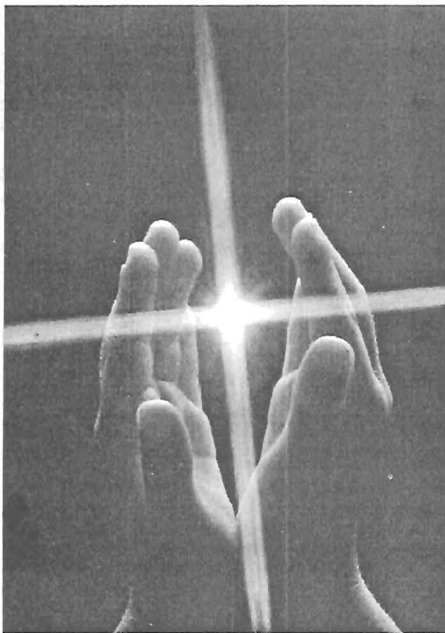

Felvételre keres varrónőket, cipő-felső-rész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

ÖZV. BARTIK JÓZSEFNÉ KOVÁCS RÓZA, aki a Hámán Kató út 15/l sz. alatt lakott, április 17-én 88 éves korában elhunyt. Gyászolják: fia és családja, testvérei, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. BEINSCHRÓTH ADÁMNÉ SZABÓ MARGIT, aki a Bocskai út 15./1-ben lakott április 12-én 68 éves korában hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: A család és az ismerősök.

BÚZA IMRE, aki lakott a Kőrösi Csoma ú. 2/1. sz. alatt, április 7-én 86 éves korában rövidebb betegség után befejezte földi pályafutását. Gyászolják: felesége és testvérei, a rokonok és az ismerősök.

CSIKÓS LÁSZLÓ, gyomaendrői lakos április 9-én 65 éves korában váratlanul eltávozott az élők sorából. Gyászolják: a család és a szomszédok.

ÖZV. CSERENYECZ JÁNOSNÉ PARÓCZAI ILONA, helybeli lakos, április 9-én 86 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják: lányai, vejei, unokái, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. KOVÁCS ELEKNÉ KAJLA ARANKA, aki lakott a Simai u. 6. sz. alatt,

április 18-án 86 éves korában rövid szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: Fia és családja, unokái, rokonai és az ismerősei.

OLÁH FERENCNÉ VARGA ERZSÉBET, aki lakott a Bethlen Gábor u 45. sz. alatt, március 29-én 44 éves korában hosszas betegség után véget ért földi pályafutása. Gyászolják: édesanyja, férje, gyermekei, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. PETNEHÁZY SÁNDORNÉ KÉRI JOLÁN, helybeli, lakos, április 11-én 81 éves korában hosszas betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: fia és családja, testvére és családja, keresztlánya, a rokonok és az ismerősök.

SZATMÁRI LAJOS, aki lakott az Ady Endre u. 41. sz. alatt április 10-én 73 éves korában hosszú szenvedés után ért véget földi pályája. Gyászolják: Húga és családja és a szomszédok

TIMAR IMRE, aki a Zrínyi utca 12. sz. alatt lakott, március 24-én 76 éves korában lelkét Teremtőjének ajánlva befejezte földi pályafutását. Gyászolják: felesége, testvérei, leányai és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ó országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Millenniumi Bethlen-napok

III. Nemzetközi Sajt-és Túrófesztivál Gyomaendrődön

Idén néhány nappal korábban, mint május elseje, április 20.-án került megrendezésre a Sajt és túrófesztivál, a Bethlen Napok keretében.

Sok új vonása volt az ünnepségnek. Megrendezték a fűvőzenekarok és mazzorett csoportok első Gyomaendrői találkozóját, szociálpolitikai és mezőgazdasági szakmai fórumot is rendeztek. Eljött, és előadást tartott a Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkár asszonya Dr. Szemkeő Judit, és Ónodi Irén főosztályvezető. Az államtitkár asszony hangsúlyozta, hogy a hátrányos helyzete ellenére ez a régió is fejlődik A Szoc. és Családügyi Minisztérium nem a szociálpolitika hagyományos elvét követi, azaz a bajokon nemcsak segélyekkel akar segíteni, hanem a munkavilágába akarja vissza vezetni az embereket. Ezt tükrözik azok a pályázati lehetőségek is amit a minisztérium ír ki. Világossá tette a napjainkban nagy vihart kavart miniszterelnöki bejelentést, ami a nyugdíj reformra vonatkozik. Előadását követően látogatást tett a Blaha úti Gondozási Központban.

A mezőgazdasági fórum, Dr. Mucsi Imre helyettes államtitkár vitaindító előadásával indult. A második napon, sportversenyeken mérték össze erejüket, tudásukat a fiatalok. A rossz idő ellenére igen nagy volt az érdeklődés. szívesen szórakoztak a fiatalok, és idősebbek.

Balra: Ónodi Irén főv., Szemkeő Judit államtitkár, Domokos László képviselő, - jobbra lenn: Mucsi Imre h. államtitkár

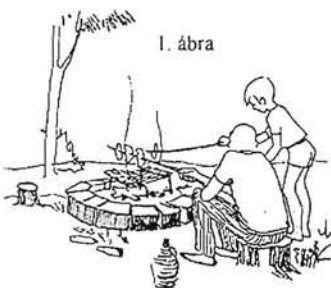
A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Konyhakert és pihenőkert

Virágoskert a költő szíve...

Virágos kert a költő szíve;
De másnak termi a virágokat;
Míg ezeket szétosztogatja,
Önön magának csak tövis marad.

És pillangó a költő lelke;
Szegény pillangó! neki megesett:
Addig bolyong a pusztán kertben,
Míg összetépik öt tövisek
Petőfi Sándor

A kert mindennapi életünk természetes kiegészítője. Akkor tölti be funkcióját, ha a tulajdonosa, miközben zöldséget termel, kertjében sétálhat, megpihenhet, testileg-lelkileg regenerálódhat, s felüldülve végezheti, folytathatja mindennapi munkáját.

Ma már a vidéki kertés házakban is megtalálhatjuk a veteményes, szőlő, gyümölcsös mellett a pihenést szolgáló kertcskéket is. Tehát a haszonültvények mellett fellelhetők a gyermekek, unokák, de még a felnőttek baráti összejövetelei céljára kialakított pihenőhelyek is. Az ábrákon láthatjuk azokat az eszközöket, melyek kiegészítői lehetnek a pihenőhelyeknek. Amennyiben elég nagy a telek, úgy legyen nagyobb gyepterület is, ahol a gyermekek labdázhatnak, napozhatnak. Úgy gondolom, hogy a kert tulajdonosa is szívesen tartózkodik ezeken a helyeken, a veteményesben végzett munka után.

A jól megtervezett kertben (szőlőlugas, virágok, díszcserjék között) élet van. Otthonul szolgál a madaraknak is, melyek már kora reggel csicseregnek, énekelnek. Méhek, bogarak zenéjétől, zümmögésüktől hangos a kert. Az utóbbi évtizedekben fellendült a kertkultúra. Gyermekkoromban még sok parlagon hagyott udvart lehetett látni, legfeljebb szárnyasokat, s más háziállatokat tartottak bennük. Ma már az állatoknak kisebb udvar is elég, különösen akkor, ha azokat állati táppal etetik.

A kertkultúra egyidős a szépre, az esztétikusra vágyó emberrel. Írásos dokumentumok, feljegyzések szólnak, az ókori birodalmak látványos, pompás kertjeiről, a virágok megbecsüléséről és tiszteletéről. A későbbi korokban híressé váltak egyes nemzetek kertjei, kertkultúrái. (Angol-park, japán-kert, a francia udvarok barokk és rokokó kertcsodái.) Am, az egyszerű házak kertjeiben jó szagú fűvek, illatos virágok gyönyörködtető hatásukon túl még orvosságul is szolgáltak. (Vannak olyan virágok, növények, melyeket még ma is gyógynövényként természetnek faluhelyen.)

A családi ház kertje, nem másolata a természetnek, hanem az alkotó ember kéze munkája. A házi kert sok esetben reprezentatív feladatokat is betölt. A tulajdonos kulturáltságát, igényességét, egyéniségét érzékelteti a szemlélővel. A szép, ápoltság, a pihenő ketrész, ápoltság, gyepszőnyeg, szalonnasütő hely, kerti konyha (zsvány pecsenyesütő, bográcsfőző hely stb.) bizonyos hangulatot ébreszt.

A házi kertnek valamilyen esztétikai értéket, sajátosságot kell tartalmaznia, mely a tulajdonos saját egyéniségét, belső világát tükrözi.

Városunk vezetésének igénye a kerttulajdonosokkal szemben, hogy a városkép színvonalát kertjükkel emeljék. Ez a törekvés hatja át az önkor-

mányzatot is, amikor utcáinkat, tereinket fásítja, virágosítja. Amikor e sorokat írtam éppen a Pásztor János utcán, a Fő út besenyszegi részén virágzik a vérszilva, csodálatos látvány. Emlékezzünk! Május 10. a madarak és fák napja! Erdemes megemlítenem Timár Mihály Petőfi utcai lakos kertjét, ahol művészi módon kezelt virágoskert van. Meg lehet ott csodálni a száznál is több cserpes virágot is.

Valamennyiünknek (főképp a diákoknak) legyen feladata az utcák tisztaságának megőrzése. Eldobott műanyag flakonokat, poharakat, cukros-csokoládés csomagolópapírokat lehet látni sokszor az utcákon, árkokban, tereken. Sajnos, hogy meg kell mondani: a szennyezettség az elfogadható küszöb-érték alatt van. Ezen a téren összefogásra, öntudatra van szükség.

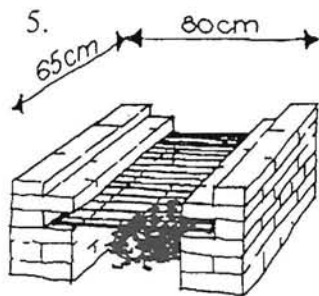
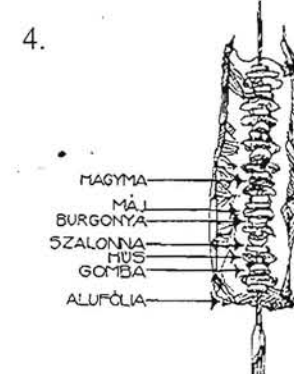
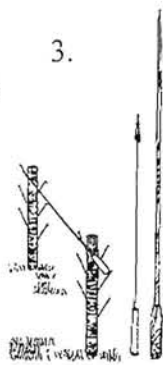
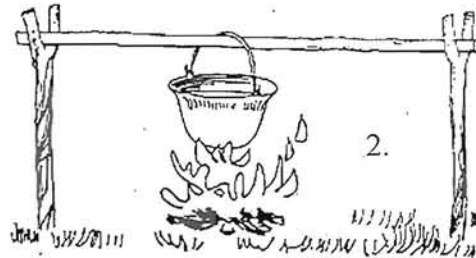
Javasolom, hogy az Önkormányzat hozzon létre Városszépítő Bizottságokat, melyeknek feladata lehetne figyelemfelkeltő plakátok készítése, iskolák tanulóinak tájékoztatása, egy-két ismeretterjesztő kiadvány kiadása.

Kívánom, hogy városunk utcáinak képe gyökeresen változzon meg, ehhez persze 2-3 év szükséges. Bizton remélem, hogy akkor e szép fekvésű körösmenti településre mind többen fognak ellátogatni.

HUNYA ALAJOS

A pihenőkert berendezési tárgyai:

1. sz. ábra: Szalonnasütő hely
2. sz. ábra: Bográcsfőző hely
3. sz. ábra: Zsvány-pecsenye sütő
4. sz. ábra: Zsvány-pecsenye felfűzésének sorrendje
5. sz. ábra: Flekkensütő

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Tavaszi ajánlataim:

- ★ Tavaszi vetőmagok, műtrágyák, virágföld-
dek
- ★ Fűmágok, öntözőtömlők, szórófejek
- ★ Szivattyúk, kerti szerszámok, fűnyírók
- ★ Alu.létrák, falétrák, faliák
- ★ Gumszirmák, esőköpenyek, védőkesztyűk
- ★ Szegek, csavarok, kötöző drótok
- ★ Kerítésfonatok
- ★ Dűfa zomácfestékek, rozsdamarok
- ★ Konyhai edények, dísz tárgyak, emléktár-
gyak

MÁRCIUS 26-tól ÁPRILIS 24-ig GyOMA BELTERÜLE-
TÉN 42 MM CSAPADÉK HULLOTT.